

Bergen: NY GIV!

Side 5

HVA MÅ GJØRES

Nr. 3 — 1979

Avisa til Norges Kommunistiske Studentforbund

Pris kr. 3,—

foto: Samfoto

Vi besøker UTESEK- SJONEN

Side 6 , 7

KINA

sosialistisk?

MIDTSIDENE

TEATER- SKOLEN

Side 10

**Jennys
hjørne**

Med bandolær fra Hennes

«Skjöne och ljuvliga. Blommiga med smal midja och breda skuldror. Sånn ska det va' i vår.» Leser vi glupskt i vårt svenske FE-MINA. Som vi gjennom års kamp om høyre- og venstrelinjer aldri har gitt opp å prenumrera på.

Rotasjonskampanje og støttetiere til tross. Vi har laga italienske gryteretter og fransk boullabaise. Sydd julkjolen med kappor. Og deltatt i alle «må skönt»-slankeprogrammene. Hver mandag. I smug har vi hatt med sminke på sommerleir. Og bestilt sommerkjolen og bikini. Uten å si et ord til noen har vi sittet på tollterminalen og fått pakke etter pakke fra det svenske damebladet som har prega livet vårt i ti år.

Men et sted går grensa

til og med for oss. Som mer innbitt enn noen annen har slåss for jålejentes plass i den progressive rørsle.

Et sted går grensa mellom revolusjonen og FE-MINA i oss sjøl. Og i år er det overtamp. Det er nærmest sånn at vi får lyst til å gå i overalls og jord-sko, bare for å vise at dette blir vi ikke med på.

Hvis noen i fjor hadde prøvd å si at våren '79 da blir den heteste moten bandolær og hatt med slør på. Ja, da hadde vi sagt at det var like sannsynlig som at det blei revolusjon i Sovjet i morra. Men vi skal altså aldri si aldri.

Nå kan du gå på Hennes og kjøpe deg sort bandolær til 69,50. Og skulle det minne for mye om forgangne tider, kan du gå på

WI-TO og kjøpe glitterbandolær til 72,80! Så da så.

I tillegg kan du få deg sort pille-eske hatt besatt med et lite nett slør. Og lakksko med hæler på 15 cm. Så det er bare å slenge seg grasiøst på sykkelen. Men pass på de nye nettingstrømpene og at du ikke spjærer det trange skjørtet med splitt bak!

Det er til å grine av. Men til og med spile-behå'en har gjort sitt inntog igjen.

Vi lever i ei førkrigstid. Og bedre enn oss jålejenter veit moteindustrien dette.

Når du sitter på restaurant. Og ei jente på 16 år kommer forbi. Med bandolær på tvers av Marilyn Monroe-spilepuppene. Det er da det sakte går opp for deg. At du midt i ditt kulturradikale FEMINA-

leseri og omtanke for utseende ikke har sett hva som skjer. NÅ.

Gi oss natta tilbake, skreiv ei jente som var lei av å bli antasta etter mørkets frembrudd. Gi oss kroppen vår tilbake, sier vi.

Ikke en gang til vil vi inn i kvelende panties og hofteholdere. Sko som gjør at du ikke kan skritte ut mer enn 5 cm. For så å få en sexy sving på rompa.

Gi oss kroppen vår tilbake. Gi oss retten til å være jenter med behå-løse bryster og klær til å bevege oss i.

Fascismen kommer på mange måter og varsler om ulvetider. I vår kommer den med bandolær og førkrigshatter.

Vi kjøper vel ikke den?
Jenny Jaeger

Om kamerat Deng og marxistisk kritikk

Spørsmålet om Deng Xiaoping og Kinas nye politiske linjer opptar alle progressive. Derfor er måten man tar dette spørsmålet opp på livsviktig for å kunne styrke bevegelsen i Norge og dermed den anti-sovjetiske fronten. Vi må grundig undersøke hvorfor ikke flere ser systematikken i Sovjets aggressive politikk, og hvorfor folk flest kritiserer Dengs politiske praksis.

Vi må m.a.o. foreta en seriøs marxistisk analyse av problemene. Signaturen Lars gjør i forrige nr. av «Hva Må Gjøres» nettopp det motsatte; han plasserer seg på sin piedestall og titter ned på oss andre gjennom å moralisere og irritere seg over at så få har sett lyset. Han erstatter undersøkelser og analyser med følelsesmessige reaksjoner. Derved sager han over den greina han sitter på. Færre forstår noe av de problemene han tar opp, færre mobiliseres til kamp.

Særlig to ting preger Lars' bidrag til å forsterke den progressive bevegelsens papegøye-stempel:

Om å ta stilling

Lars liker ikke usikkerhet i politikken, og helliggjør prinsippet om at ethvert standpunkt (også feilaktige) er bedre enn intet standpunkt. Prøve- og feile-metoden skal rettlegge vår politiske praksis. Bedre med blind praksis enn ingen praksis. Den kommunistiske bevegelsen skal til enhver tid gi fasitsvaret på ethvert spørsmål, forutgående studier og undersøkelser synes underordnet.

Dette synet er livsfarlig, noe ikke minst ml-bevegelsens korte historie her i landet kan gi eksempler på. Til tider har teorifiendtlighet parret med «prøve- og feile»-metoden ført til at bevegelsen har sjanglet seg fram i det politiske landskapet fra den ene grøfta til den andre. Denne manglende politiske edrueheten gjennomsyrrer også Lars' forsøk på loftsrydding i Kina-spørsmålet. Verden blir

som kjent enklere og mer lettfattelig i takt med stigende promille, og for Lars er den blitt endimensjonal. Det er kun en motsigelse vi og kineiserne trenger å ta i betraktning: den mellom Sovjet og resten av verden. Alle andre spørsmål blir i dette lys uvesentlige, de kan elegant hoppes bukk over. Men dermed hopper en også bukk over en mengde problemer mange progressive sliter med, og en bidrar til å skille spørsmålet om Sovjets aggressive karakter og krigsfaren (og Kinas politikk i forhold til dette) fra andre spørsmål og motsigelser på verdensplan. En slik måte å stille og ta opp problemet på tjener alle andre krefter enn den kommunistiske bevegelsen. Botemidlet må være bedre undersøkelser og studier (før en tar standpunkt), samtidig som en innrømmer seg retten til å være litt usikker i enkelte spørsmål.

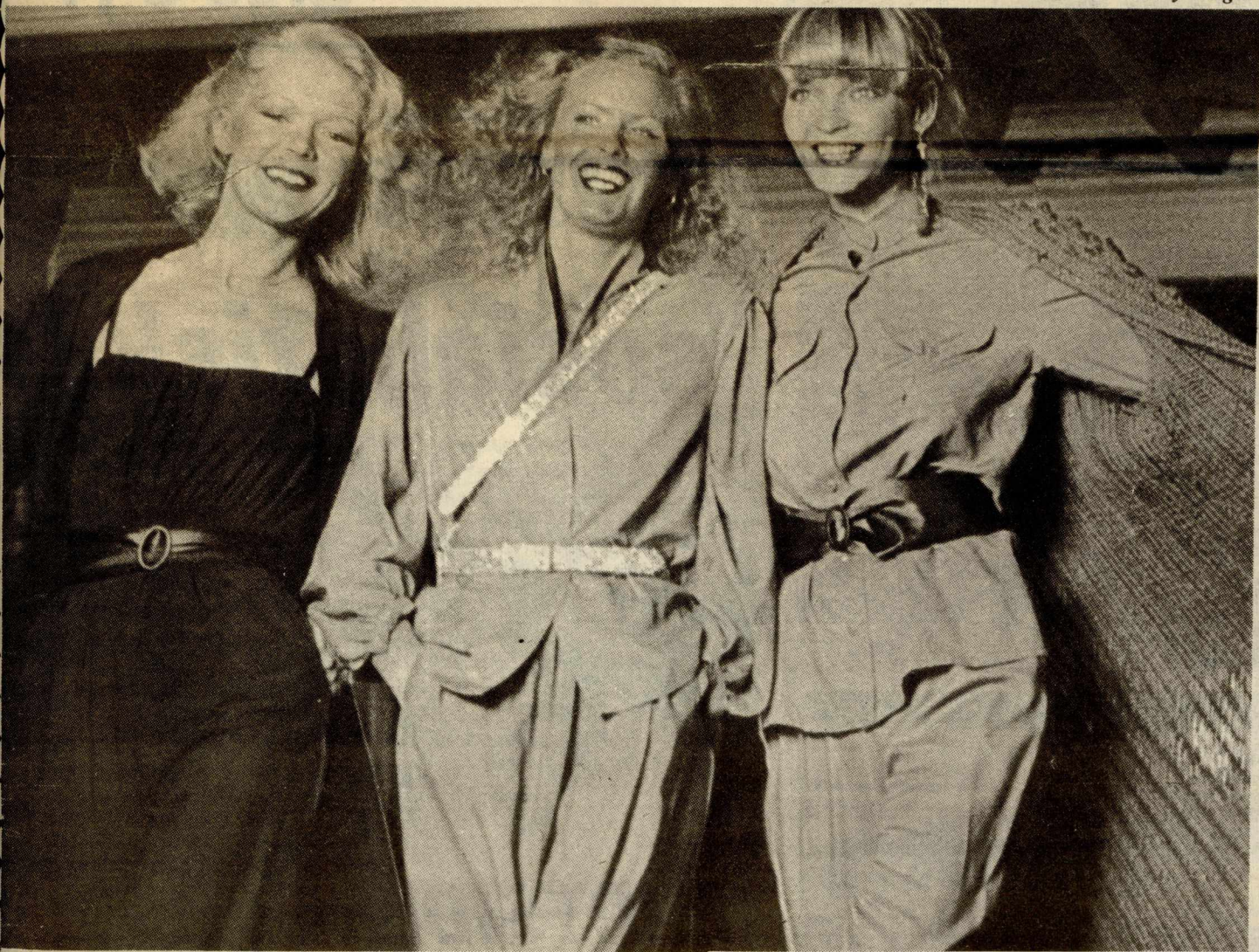
Sovjet og djevelen

En annen farlig tendens i Lars' innlegg er at han ser på verdenspolitikken gjennom borgerskapets politiske briller. Politikk reduseres til et spørsmål om psykologi og moral, til kampen mellom det onde og det gode. Djevelen har tatt bolig i Kreml, og dirigerer derfra Bresjnevs-klikken til å «ville», «ønske», og til og med «drømme om» hegemoni. Vil de ha fred, så kan de bare slutte å søke hegemoni, som Deng uttrykker det.

Problemet med denne betraktningsmåten (ved siden av at den er totalt umarxistisk) er at den mystifiserer Sovjets aggressive karakter og gjør både denne og Kinas politikk tilfeldig og uforståelig for folk flest. Det blir ingen logikk i utviklinga i verden, nettopp fordi politikken (og krigene) løsrives fra de økonomiske og materielle drivkrefter.

En slik måte å propagandere for Deng's politiske linje på er egnet til å svekke fronten mot Sovjet her i landet. Det er ikke mangelen på innsikt i Bresjnevs psyke som hindrer mange i å delta i kampen mot en kommende krig. Det er tvert imot forestillingene om politikk som noe irrasjonelt som hindrer denne kampen, og kommunisters oppgave må derfor bl.a. være å gi verdenspolitikken og Sovjets framferd en smule mening. Den blir ikke mer meningsfull om en anvender psykologi og moral i analysemetoden. Lars' tegneserieframstilling av utviklinga i verden innebærer derfor et skritt i gal retning, og hans eget innlegg illustrerer til fulle faren ved å ta stilling på sviktende premisser. Hverken verden eller Deng Xiaoping forandres ved at vi slår blinde slag i lufta.

Ivar

Presisering om «kamerat Deng»

Vi har brakt i erfaring at plasseringen av innlegget «Kamerat Deng» på side 2 i forrige nr. av avisa har ført til misforståelser om at dette innlegget skulle være en slags uoffisiell meningsytring fra NKS-ledelsen eller redaksjonen. Noe slikt er ikke tilfelle. Innlegget, som var undertegnet Lars, var sendt oss av en av våre lesere og sto utelukkende for hans regning.

Innlegget inneholdt for øvrig enkelte kontroversielle synspunkter, bl.a. om NATO og USA, som vi mener det er viktig å få debatt på. Leserne oppfordres herved.

Lars har også i dette nr. et innlegg (om de indre forholdene i Kina) som vi håper vil provosere til debatt.

red.

HVA MÅ GJØRES

Avisa til Norges Kommunistiske Studentforbund

Abb.pr. kr. 20,- pr. år. Støtteabb. kr. 30,- pr. år.
Adresse : Boks 2072 Grünelokka Oslo 5
Ansvarlig : Jørn Magdal
Trykt i Offset hos a/a Duplotrykk Oslo

5 ÅR - OG SÅ...?

La oss feire et lite jubileum: NKS — Norges Kommunistiske Studentforbund — er blitt 5 år. Og avisa «Hva Må Gjøres» er jevn gammel. Det marxist-leninistiske studentforbundets femårige liv og levnet vil vi komme tilbake til seinere. Her er det NKS sin avis som skal feires: 5 år — og så ...?

Avisa du holder i hånda er det 27. ordinære nummeret av «Hva Må Gjøres». Det aller første kom ut på seinvinteren i 74 — med nyheten: «Norges Kommunistiske Studentforbund stiftet». Og det var ingen liten nyhet.

Om seg sjøl skrev avisa at den «kan vere ein formidlar av studentkampen for å drive kampen mot ein sams fiende på eit høgare nivå.»

Allerede i det fjerde nummeret oppsummerte avisa «ei utvikling frå 24 sider med vekt på korte artiklar, reportasjar, tildels sjablongarta skriviariar til dette dobbelt-nummret på 52 sider med vekt på grundige artiklar, analyser og eit breitt anlagt tema.»

HMG var dengang i tidskriftformat, og tidskrift skulle også innholdet være preget av.

I det sjuande nummeret, på våren i 75, kom en leser med kritikk: «Det er for mange lange og tunge artikler. Hva med litt småstoff fra hele landet, slik som den er nå, er overvekten av Oslo-stoff og universitetspolitikken altfor dominerende.»

Så fulgte seks nye utgaver «med vekt på grundige artiklar, analyser og eit breitt anlagt tema.» Men så ... Nr. 1, 1977 — «Hva Må Gjøres» var blitt avis — i kjølvannet av rotasjonspresse og med dags avisa Klassekampen nær forrestående.

Nå het det: «Det nye formatet fører til at produksjonstida kuttet en del ned. Dette gjør det mulig for oss å bli mer aktuelle. Siden den politiske kampen på lærestedene nettopp er prega av raske skiftninger, og siden klassekampen ellers i samfunnet skjerpes kraftig for hver dag, er det viktig.» Avisa skulle komme oftere enn før og skulle gripe bedre inn i den politiske kampen på lærestedene, het det. Forgjengerne ble dessuten kritisert for å ha hatt «klare intellektualistiske trekk».

De første numrene etterpå viste at målsetninga ikke var uproblematisk. Å være aktuell ble sett på som å være nyhetsavis. Det usagte målet ble en slags studentenes dagsavis. Avisa skulle referere aktiviteten på lærestedene. Innholdet ellers ble sydd over samme lesten som Klassekampen. Onde tunger mente å kunne kjenne igjen stoff fra tre måneder gamle Klassekampen i spaltene våre. Det ble en avis folk syntes de hadde lest før — og som det selv sagt var liten grunn til å lese om igjen under navnet «Hva Må gjøres».

Sammenliknet med de to første årgangene ble artiklene noe kortere og lettere tilgjengelige, men samtidig ble de også mer allmenne og overflatiske.

Plagieringen av utgåtte Klassekampen'er klarte vi etter hvert å få bukt med, avisa begynte å ta mer utgangspunkt i det studenter flest var opptatt av, ikke bare det vi synes var politisk viktig isolert sett.

I den første perioden — som tidskrift — hadde HMG sine topper i nummeret om «venstre»-opportunismen fra høsten 74, som gjorde det mulig for mange studenter å forstå hvor «venstre»-grupper som KUL og KAG i virkeligheten var, og i nummeret om fag og forskning fra vinteren 75 som tok fagkritikken på alvor og diskuterte innholdet i psykologifaget (bl.a. atferdsterapi), lærerens rolle og hva forskninga bør tjene. Lærerikt nok er dette det eneste nummeret som er helt utsolgt.

Og som avis da? Også i denne perioden har det vært lysglimt, her skal tre av dem nevnes: Fra august 77 til november 78 har vi til sammen hatt 13 til dels omfattende oppslag om forskjellige sider

ved kampene i Eritrea og Afrikas Horn. Viktig stoff vi til dels var alene om og først ute med.

I januar 1978 ga vi støtet til en kampanje mot eksamen og karakterer gjennom en reportasje fra Sagene Lærerskole i Oslo.

Og ikke minst: Debatten og reportasjene om atferdsterapi, som startet med et debattinnlegg om Skinner og marxisme i april 1978 og som enda ikke er avsluttet (se bl.a. dette nr.). Til sammen har atferdsterapien vært tatt opp i 14 oppslag, mest debattinnlegg — men også gjennom en reportasje fra Fjellbrott Behandlingshjem og intervju med folk der om teori og behandlingsmetoder ut fra spørsmålet: Atferdsterapi i praksis?

Hvordan kommer fortsettelsen til å se ut? I utseende går det i retning av et linjeskifte (obs! obs!): Det er sannsynlig at neste nummer ikke vil være noen avis — men et blad. Av utseende en slags mellomting mellom SE og HØR, Time og «Nye» Røde Fane.

Vi vil berolige med at artiklene ikke skal bli lange og tunge igjen. Tvert om vil vi arbeide med å gjøre stoffet enda

Fjellbrott. Vi vil bruke debatt, reportasjer, presentasjon av viktige prosjekter og anmeldelser av viktige fag- og lærebøker.

Dette gjelder viktige spørsmål — nemlig kampen mellom verdensanskuelser. Denne kampen skal få sitt organ i HMG.

Studentenes livssituasjon (interessekamp): I vår betydning er ikke det bare hvem som vinner hvilke valg på hvilke saker. Vi ønsker å gå inn på de problemene som studenter møter i selve studiet, med finansiering, bolig osv. gjerne gjennom å forfølge enkeltteksempler. Vi vil gjøre dette spørsmålet mer personlig eller «mennskelig» enn bare å lansere paroler. Målsetninga er å avsløre den undertrykkinga studentene er utsatt for, hovedsakelig gjennom reportasjer.

Utenrikspolitikk blir viktigere og viktigere med en skjerpet krigsfare. Vi aksepterer ikke at blikket senkes full-

stendig ned i læreboka. Dessuten er det et særtrekk ved studenter at de er opptatt av det som foregår ute i verden — og vi ønsker å bidra med en marxist-leninistisk analyse av det. Vi vil legge vekt på å sette ulike syn opp mot hverandre gjennom polemikk og konfrontasjonsintervjuer som f.eks. Kina-intervjuet i dette nr.).

Kultur- og natur- og miljøspørsmål vil også bli prioritert stoff. Men på disse områdene framfor noen trenger vi tips og hjelp fra leserne.

Som en skjønner vil «Hva Må Gjøres» fra sitt 6. år av være et blad bare de mest høyreorienterte studentene kan være foruten. Det er i HMG ting vil komme til å skje, det er der du vil finne debatt om de tinga som opp-tar deg, det er der problema dine blir tatt opp ...

P.S.: Jennys Hjørne vil fortsette også i bladet.

ATFERDSTERAPI I PRAKSIS ?

Vi har brakt i erfaring at langt de fleste av leserne våre ønsker seg et sånt format. Av flere grunner: Lettere å gjemme på. Blir ikke så fort lefsete ved grundig lesning (bl.a. ble Fjellbrott-nr. brukt i undervisninga noen steder). Ser pener ut — får mer lyst til å spandere noen kroner på det. Vil ikke automatisk konkurrere med avisene Studentforum, Universitas, StudVest osv. som er gratis. For vår egen del vil vi legge til at avisa HMG egentlig har vært en motsigelse mellom tidskriftinnhold og avisutseende. En slags fisk med fjær som ble født ut av ideen om HMG som studentenes dagsavis.

mer lesbart og lettfordøyelig. Men noe vil vi ta opp igjen fra de to første årgangene: Grundighet — i motsetning til allmenne vurderinger, lettbeinte konklusjoner og slurvete kildebruk.

Innholdet? Vil ikke bryte radikalt med de siste par numrene — vi vil fortsatt legge vekt på allsidighet i stoffvalget. Men noen hovedstolper har vi:

Faget (fagkritikk): Ikke noe fag er upolitisk. Enkelte trekk ved det er reaksjonært eller ubrukkelig, andre trekk bør framheves og utvikles. Alle fag har i prinsippet sin atferdsterapidebatt og sitt

HVA MÅ GJØRES

ABONNER PÅ «Hva Må Gjøres» !

Pris pr. år er kr. 20,— Støtteabonnement: kr. 50,—

Navn:

Adr.:

Poststed:

Sendes: HMG, Boks 2072 Grünerløkka, Oslo 5.

LANDSTINGET I NORSK STUDENTUNION

NSUs landsting: Engasjerte delegater vedtar SVs program.

Organisasjonsspørsmål i sentrum:

... dere vil ha basisgrupper for å overta NSU

«Dere vil ha basisgrupper fordi dere vil overta studentenes interesseorganisasjon gjennom dem.»

Så klart uttrykte SVeren Per Magnussen fra Trondheim seg i organisasjonsdebatten. Sosialistisk Fronts motstand mot basisgrupper bunner altså i redsel for å miste kontrollen over NSU.

Organisasjonsspørsmålet sto sentralt på NSUs 25. landsting som ble avholdt i Oslo i dagene 29.—31. mars. Utgangspunktet for dette var skarp kritikk mot NSUs passivitet. Kritikken kom fra alle opposisjonsgruppene. En del av vedtakene som ble fattet, må også ses som en slags sjølkritikk fra Sos.frontens side.

Progressiv Front la fram forslag om at organisasjonens ressurser i hovedsak skulle brukes på grunnplansarbeid gjennom oppretting av basisgrupper. Historisk All-

møte i Oslo hadde fremmet forslag som prinsipielt gikk inn for slik organisering. Dette forslaget fikk 15 stemmer. Det var den største opposisjonen mot SV-linja på hele Landstinget.

I tillegg til historisk allmøte, hadde basisgruppeorganisering fått tilslutning fra allmøter i Trondheim og fra Journalistskolen. Mens ingen allmøter hadde støttet SVs linje.

Utenom Magnussens argumentasjon, fikk vi også servert en del andre sterke argumenter. F.eks. kunne ikke SV støtte basisgrupper fordi det ville bli så mye ekstraarbeid for pampene å være med i en basisgruppe også. Som om det er pampene som skal organiseres. Meningen med basisgrupper er tvert imot å gjøre det mulig for vanlige studenter å få en organisatorisk tilknytning til sin egen interesseorganisasjon. I dag er det årlige valget den eneste muligheten medlemmene har til å påvirke politikken.

Men dette er ikke noe problem for SV, for i arbeidsplan for 1979/80 ble det vedtatt at: «... delegatene må sørge for: 1. at politikken til NSU vert teken opp slik at studentane veit kva organisasjonen held på med, dette for at studentane kan forhalde seg til denne politikken.»(!)

Summen av Landstinget: Styrket byråkrati og styrket pampeveldet (bl.a. med økte honorarer).

«På siste allmøtet før Landstinget hadde ml'erne mobilisert alt de kunne, og de fikk 'kuppet' gjennom en støtte til basisgrupper. Tidligere har det ikke vært mulig å skape noen interesse omkring organisasjonsspørsmålet. Ml'erne er derfor slett ikke interessert i realitetene i saken, bare ute etter å markere seg sjøl.»

Sånn opptrådte SV-delegaten Bjørn Tranås fra Trondheim i saka der han hadde bundet mandat til å gå inn for basisgrupper.

Trond Gabrielsen fra NTH reagerte sterkt og hevdet at dette var å falle medstudentene i ryggen på sletteste vis. Delegatenes oppgave burde sjølsagt vært å kjempe for basisgrupper.

Men da begynte NSU-leder Mollekleiv å rope om at «den gamle SUF-moralismen dukker opp igjen».

Kort sagt: En grei studie i hvordan SV-ledere oppfatter det å representere noen.

Hvem er denne Jarning?

Harald Jarning (26) var sjefsmøteleder på NSUs landsting. Og la det være sagt: Han er ingen hvem som helst i studentpolitikken.

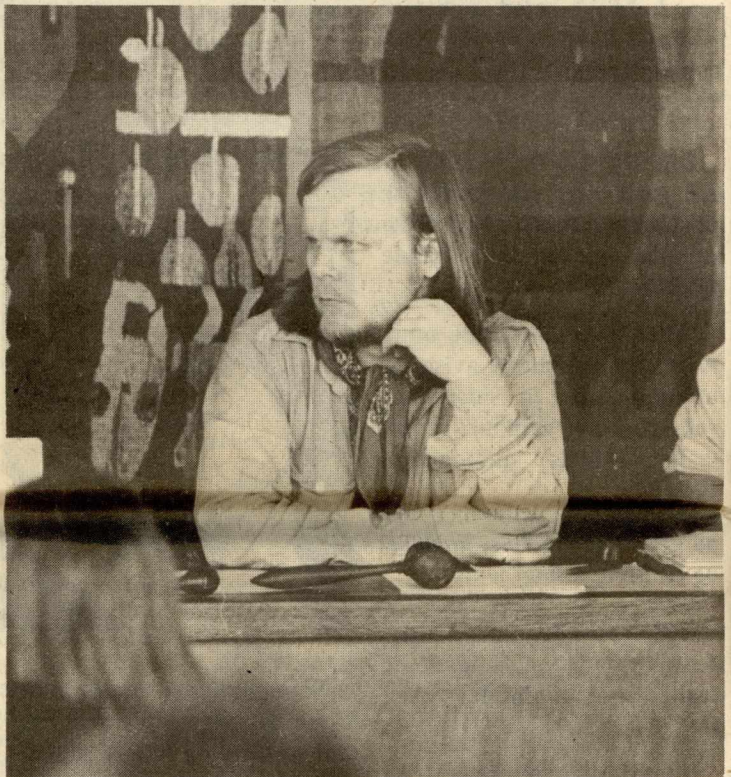
Jarning sitter bl.a. i noe som heter «koordineringsrådet for SV-studenter» sammen med tidligere NSU-leder Per Magnus Mæhle. Dette koordineringsrådet fungerer som en ledelse for SVs studentlag, som jo på mange områder fører en helt annen politikk enn SV-ledelsen sentralt.

Jarning var formann i NSU fram til Landstinget i fjor. Han var dessuten hovedhjernen bak

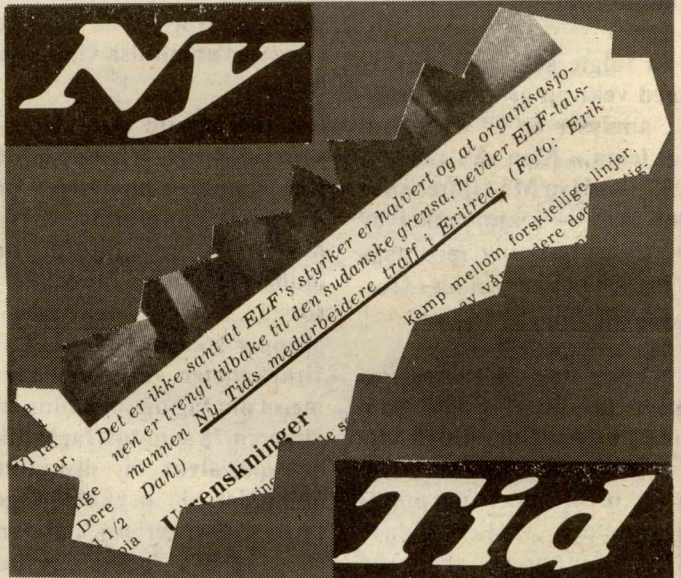
SVs «Alternativet»-opplegg i Landslaget for Norske Lærerstudenter og var fraksjonsleder for SVerne på LNLs landsmøte i fjor, til tross for at han da ikke hadde vært lærerskolestudent på flere år.

Jarning er nå representant i Kollegiet ved Universitetet i Oslo. For ordens skyld: I Kollegiet forsvarte han Sos.ped.studentene på en bra måte.

Det bør også nevnes at han er en hyggelig fyr som er dyktig på saksofon og at han spiller i gruppa «Bygeriljaen Lumbago».

AVSLØRING: SV bruker NSU

NSU har fått 43 000 kroner i støtte fra Utenriksdepartementet som er øremerket for konkrete prosjekter til utenlandsreiser. Av disse pengene sendte NSU Geir O. Pedersen og Erik Dahl til Eritrea for å sette seg inn i frigjøringskampen der og å skrive om den i Studentforum. En delegat på Landstinget avslørte at disse NSU-

representantene stod å lese i NY TID (Bl.a. nr. 8/21, februar) som Ny Tids utsendte medarbeidere.

SV prøver å score politisk sympati på at de er aktive og har kapasitet til å sende medarbeidere til Eritrea, mens det i virkeligheten er NSU-representanter som reiser på øremerket bevilgning fra Utenriksdepartementet!

En historie om
bundet mandat

Oppfordring fra realfag i Bergen:

Skap en NY GIV i studentpolitikken

Må studentpolitikken nødvendigvis være uinteressant og uten appell til vanlige studenter? Må NSU nødvendigvis være et hode uten kropp? Må studentene i studentpolitikken først og fremst skilles etter partipolitiske skillelinjer?

På realfag i Bergen har vi begynt å snu litt opp ned på sanne vaneforestillinger, og har startet et initiativ som kan være en spore også til andre om å tenke i nye baner.

Tanken om NY GIV begynner nå også å spre seg til andre deler av Universitetet i Bergen.

MIKKEL OG ELIN NY GIV'ERE I REALISTUTVALGET

— En viktig del av NY GIVs politikk skulle være antipampe-
elde og bredere og økt grunn-
plansaktivitet. Det er ikke lett å
unngå å bli pamp med den ar-
beidsmengden vi har i Realistut-
valget. Papirene strømmer inn
fra alle kanter. I tillegg er det en
masse komiteer vi må stille folk
til. Det blir altfor liten tid til å
komme ut og diskutere sakene
med de andre studentene. Mange
saker blir dessuten avgjort så
raskt at det er umulig å få enga-
sjert flertallet av studentene til å
ta stilling. Et eksempel er luk-
kingen av hovedfag. Denne nye
ordningen der opptaket skal ba-
seres på karakterer, vil skjerpe
arbeidspresset for studentene, og
gi oss enda mindre tid til å drive

med studentpolitikk og andre ak-
tiviteter utenom som studentene
også burde ha tid til å drive med.

— Vår oppgave i studentorga-
nene skal være å formidle kon-
takt mellom studentene og Uni-
versitetet. Det er vanskelig å få
opp aktiviteten lokalt med en slik
ordning. Det kunne være mulig å
øke aktiviteten dersom NSU gikk
over til en fagforeningsstruktur.
Det burde opprettes lokale stu-
dentgrunnplan, «klubber», som
valgte sine delegater etter det ar-
beidet som var gjort i «klubben»
i forrige semester.

— NY GIV hadde problemer
med å følge opp valgseieren etter
jul. Vi tror det til dels skyldes fe-
rien som kom mellom valgkam-
pen og det videre arbeidet. Vi vil
derfor gå inn for at valgene i fr-
amtida blir holdt i begynnelsen av
semesteret.

— En av NY GIVs oppgaver i
tida framover vil være å ta opp
arbeidssituasjonen etter endt ut-
danning. 3. mai vil vi samle folk
fra NAF, arbeidskontoret, stu-
dieveileder og NSU til debatt om
denne situasjonen. Dette temaet
er svært aktuelt etter innføringen
av det nye gradsystemet og spe-
sielt lukkingen av enkelte hoved-
fag. Vi har merket oss at særlig
blant jentene er det nå mange
som slutter etter cand.mag. som
en følge av de nye studieordnin-
gene.

Elin og Mikkel understreker at
studentpolitikken ikke bare skal
være blodig alvor. Litt humor
trengs! For tida er en gjeng i
gang med å lage en studentrevy
på Realfag. (Dette er ikke bare
folk fra NY GIV). Sluttkommen-
tar fra Mikkel: — Det er viktig at
folk innser betydningen av å gå
med blomst i håret og spille gitar
i Nygårdsparken om sommeren!

ØYVIND, NYGIV'ER OG MEDLEM I STUDENTUTVALGET

— NY GIV har oppnådd en
del positive ting: Vi har trukket
med nye folk som aldri har dre-
vet med studentpolitikk før. Vi
har fått liv i Studentutvalget.
Dette tror jeg hadde vært umulig
uten NY GIV initiativet. Vi har
fått vekt interesse for fagkritikk
og ikke minst: Vi har greid å ska-

pe forvirring i Studenttinget! Bå-
de BKSF og Sos. Front går på
gummisåler, for de vet ikke på
forhånd hvilke standpunkter NY
GIV vil ta i de forskjellige sake-
ne.

— Jeg synes det er bra at vi har
fått de andre frontene til å skjer-
pe seg. Her på realfag har påvir-
kningen fra våre standpunkter
gjort at den mest aktive i SVL
(Studentvenstrelaget) ikke lenger
følte seg hjemme der, og er på
vei mot BKSF.

— Gjennom arbeidet vårt i
Studenttinget, har vi fått flere
studenter til å sette seg inn i Stu-
dentsamskipnadens politikk.

— Det som nå trengs for å
styrke de svake sidene ved NY
GIV, er å prioritere jobbinga i
arbeidsgjengene. Vi må legge
mer vekt på å prate med folk,
gjørne bruke Realistforeningen
til å engasjere flere folk i stu-
dentpolitikken. Det er viktig at vi
ikke gir oss nå, sjøl om vi har en
del uløste problemer.

NY GIVs valgpropaganda i
høst hadde en helt ny vri: ingen
veggaviser/løpesedler av den
gamle (plagsomt saklige)
murstein-typen, men færre ord
og mer humor. Resultatet var
ihvertfall at folk gadd å lese pla-
katene til NY GIV.

JENS, PR-AKTIVIST I NY GIV

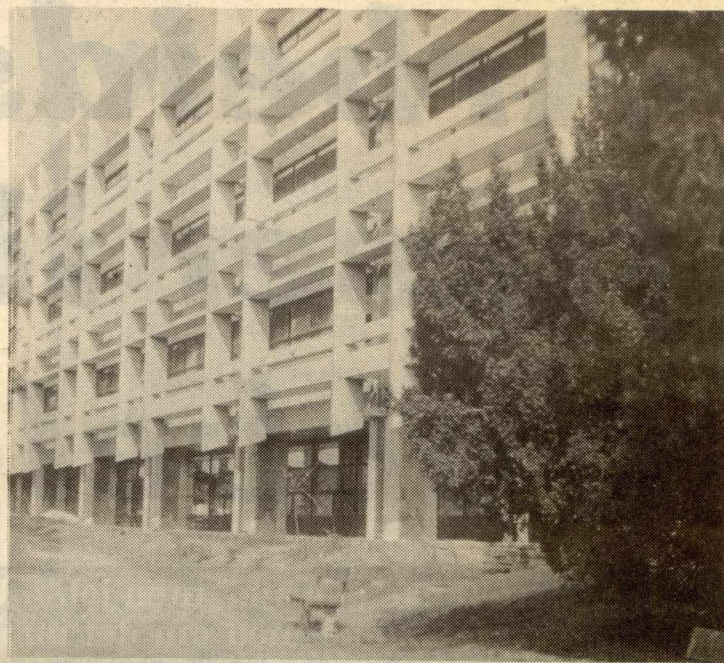
— Koffor skal alltid student-
politikken skrives med kulepenn
på gråpapi?

En skal ikke være redd for å ta
i bruk nye metoder for å vekke
studentenes interesse. Skal vi
komme noen vei, må en stadig
være villig til å fornye seg.

— Et annet viktig poeng for å
få fart i studentpolitikken er å
konsentrere seg om interesse-
kampen, og ikke trekke inn alle
mulige andre ting. Dette betyr
sjølsagt ikke at studentene ikke
skal ta stilling, f.eks. til utenriks-
saker. Poenget er at vi må be-
grense antall saker som kommer
utenom selve interessekampen.

— Feilen med NY GIV er at
arbeidet hittil har vært basert på
enkeltpersoners innsats. Dette
problemet må vi løse ved å akti-
visere flere og fordele oppgavene
bedre. Vi må trekke med flere
nye studenter. De har liten erfa-
ring med politisk arbeid og tren-
ger et puff.

(Interessert i erfaringene?
Kontakt Realistutvalget, Rom
101, Fysisk Institutt, Universite-
tet i Bergen).

Realfagbygget i Bergen.

NKS på Realfag: KOMMENTAR

Det var absolutt nødvendig med en nytenkning!

Universitetsstudentene er altfor svakt organiserte. Student-
politikken var i ferd med å tørke inn. Svært mange studenter
aner ikke engang at de er medlemmer i NSU, og hva NSU dri-
ver med.

Tidligere jobbet vi kommunister gjennom den såkalte Pro-
gressiv Front. Dette var ikke stort annet enn et navn NKS bruk-
te når vi stilte til valg. På samme måte fungerer Sos. Front i all
hovedsak til å føre ut SVs utdanningspolitikk på Universitetet.

Skulle den vanlige uavhengige student bli med i studentpoli-
tikk, og det er jo dette studentflertallets interesser det dreier seg
om, må partistandpunkt som krav for å kunne bli aktiv, brytes
ned. Studentpolitikken må bli organisert ut fra felles ønske om
å gjøre noe for interessene våre.

Derfor tok vi initiativ til å bryte ned partikivingen ved å er-
klære åpent at vi ville legge ned Progressiv Front (PF) fordi den
fungerte sektersk og uegnet som interesseorganisering. Det ble
innkalt til møte for å skape et grunnlag for å samle bredt med
studenter til å stille til valg i høst. Dette ble støttet av realistut-
valget, og samlet bra med folk. Det ble utarbeidet en valgplatt-
form med hovedsaker:

Gjør noe med allmøtene — skap faglig debatt.

Vi må følge opp de nye fagplanene etter den nye gradsstruk-
turen på realfag.

Skap diskusjon om eksamen.

Staten må garantere driften i Studentsamskipnaden.

Vekk med partikivingen, gjør noe med studentpolitikken.

Det var enighet om en brei plattform som dreide seg om de
viktigste studentpolitiske sakene, og at kontroversielle saker
skal tas opp i basisgruppemøter der alle som støtter NY GIV
kan møtes. Med utgangspunkt i dette ble det organisert en feien-
de valgkamp der NY GIV gjorde reint bord.

SOSIALISTISK FRONT MOT GRUNNPLANSORGANISERING

Sosialistisk Front ble oppfordret om å oppløse seg på lik lin-
je med PF, og gå inn i NY GIV. Dette skjedde ikke. Det ble
sagt at NY GIV med en brei plattform ikke ville kunne fungere i
NSU fordi politikken var for vanskelig, og det var for mange
kontroversielle saker. Her kommer det tradisjonelle SV-synet
på studentene fram: NSU må forbli en topplansorganisasjon,
kontrollert av Sos.Front. En organisasjon der studentene er or-
ganisert i grunnplansgrupper, basisgrupper, der disse bestem-
mer NSUs politikk, er Sos.Front imot.

Hva er farlig med en grunnplansorganisert struktur? Har
vanlige studenter ingenting å bidra med? Er studentene ute av
stand til å sjøl bestemme hva de er tjent med? Dette må være
Sos.Fronts logikk. Det sies at LO er topplansdirigert, men her
har tross alt arbeiderne klubber og foreninger innenfor fagfor-
bundet. Sånt finnes ikke i NSU der vedtakene først blir fattet
på toppen. Så blir de sendt ut til delegatgruppene (en på hvert
lærested), for så å bli returnert til den samme toppledelsen,
vaksinert mot kontakt med studentgrunnplanet.

NY GIV ET STORT FRAMSKRITT SOM FORPLIKTER

Vi mener NY GIV må utvikle seg videre til å bli en fast basis-
gruppe for studentpolitikken på faget. Det må trekkes nye stu-
dentgrupper med, og standpunktene i de forskjellige sakene må
fattes på fellesmøter. Basisgruppen må ha et aktivt forhold til
allmøtet og legge fram saker og rapporter for studentene. Ba-
sisgruppen samler de aktive og spesielt interesserte. Allmøtet er
det bestemmende organet.

Gjennom å trekke flere med, kan vi skape flere arbeidsgjen-
ger, og sørge for at studentene er organiserte og i stand til å ivar-
sette interessene sine på flest mulig felter. Begynn med liknende
initiativ også andre steder!

Enhver student er medlem av NSU. Hvor mange er klar over det?

Arbeidsløs, bor på gata, fikser ikke samfunnet, trøbbel med stoff

«Du kan tenke deg sjøl, uten jobb. Uten et sted å bo og uten noen å snakke med om det du synes er problematisk. Åssen vil du greid deg?

Vi har lett for å nedvurdere og moralisere over såkalt taper-ungdom. Si at de må greie seg sjøl og skaffe seg arbeid og bolig. Men hva hadde vi sjøl greid å slåss for i samme situasjon som mange av ungdommene våre her på Uteseksjonen er pressa ut i?

Hadde vi greid oss sjøl i virkeligheten deres? Trudd på oss sjøl og at livet hadde noen mening så lenge opplevelsene våre aldri ble noe annet enn en virkelighet som aldri gir deg en sjanse?»

Oppe på et trangt loft i aksjonssenteret i Pilestredet, treffer vi Åse Foss som har jobba på Uteseksjonen siden 1972.

Innimellom telefoner og avtaler prøver vi å få til en samtale om ungdommens situasjon og arbeidet som drives på Uteseksjonen.

— Åse Foss, hvordan møter dere egentlig en livstrøtt 18-åring, som verken vil jobbe eller synes livet er noe vits å leve lenger?

— Vi spør dem — hvorfor kom dere til oss, hva gjør at dere oppsøker Uteseksjonen? De kan si — det er så jævlig å bo på gata. — Men vil du ikke annet enn å bo på gata? — Vi kan ikke hjelpe deg før du har avklart med deg sjøl om du vil komme deg ut av det eller ikke. De må ville det sjøl.

— Men tror dere en livstrøtt 18-åring er i stand til å mobilisere denne viljen?

— Vi har møtt mange ungdommer med stempel på seg som sinnssyk, håpløs. Men Uteseksjonen har et annet syn på ungdommen enn det. Vi ser på dem som noe annet enn udugelige søvngjengere fra et psykiatrisk sykehus. Dette negative, håpløse bildet er de sjøl påvirket av også,

selvfølgelig. Vi ser på det som en av de viktigste oppgavene våre å endre den oppfatningen som ungdommen har av seg sjøl. Vi har sjøl blitt påvirket av dette synet på ungdom som avviker som noen lidende kre, ikke minst gjennom utdanninga vår.

— Tvangsrestene sier at ungdommen ikke har den viljen til å endre seg som du snakker om, at de ikke har noe reelt valg når de nå en gang er på gata?

— Ja, de kan si det, men vi har tross alt fått temmelig mye erfaring gjennom 10 års arbeid med ungdom. Vi har sett at det er mulig med forandring. Det går an gjennom å tro på folk, først og fremst. Vi tror på frivillighet. Men er samfunnet villig til å bruke de midlene som må til for frivillig behandling? Nei, for nå som det er innsparestider, vil de ikke bruke mer ressurser, og derfor tror jeg at det vil bli mer tvangsmetoder framover.

HVOR SKAL DE TVINGES INN?

— F.eks. har helsemyndighetene nylig tatt initiativet til en diskusjon om det svenske kollektivet Hassela som helt og holdent er basert på tvangsbehandling. Hassela har mye ressurser og kan gi ungdommen bra behandling, men likevel sier de at tvangsbehandling er nødvendig. Det er denne ideen myndighetene prøver å framstille som løsning på det såkalte «ungdomsproblem». Så lenge myndighetene legger ned behandlingsinstitusjoner som Forvernssenteret og Bjerketun, så er pratet om tvang å føre folk bak lyset. Paradoksalt nok, det finnes jo ikke engang behandlingsteder å «tvinge» ungdommer inn i.

— Ja, dere har fått et annet forhold til behandlingsinstitusjonene etter hvert også, har vi forstått. Før så dere vel nærmest på

Vi besøker UTESEKSJONEN

Åse Foss: «Vi ser på ungdom som noe annet enn udugelige søvngjengere fra et psykiatrisk sykehus».

behandlingsinstitusjonene og sykehusene som direkte i motsetning til ungdommens interesser. At de psykiatiserte problemene og stempla dem for resten av livet?

— Ja, det er på en måte riktig at vi gjorde det. Det er klart at vi ikke kan forsvare å legge ned de få behandlingstilbudene som er. Vi samarbeider med dem på et helt annet nivå nå. Vi mener at det er stort behov for både akutt-plasser til f.eks. avrusning og bedre behandlingsteder. Det må mye mer ressurser inn til frivillig behandling. Vi vil ikke være med på å lage en faglig overbygning på statens helsepolitikk sånn som fagfolk til en viss grad er med på i Sverige nå. Vi ser det derimot som en viktig politisk oppgave overfor myndighetene å bruke vår faglige ekspertise til å dokumentere at ungdommen kan endre seg, at det går an å stole på dem og at vi ikke må ta over mu-

lighetene til initiativ fra ungdommen sjøl.

HADDE DU KLART DEG?

— Det at det ikke er nok behandlingstilbud har vel allerede fått groteske følger?

— Ja, f.eks. i vinter var det en gutt som gjerne ville legge seg inn. Men han hadde vært hardt belasta lenge og ingen syntes de kunne ta ham. Han ble avvist og det endte med at han døde.

— Det er mange som ønsker å gjøre noe sjøl. Uka etter at den ene ungdommen døde var det en ungdom med lang institusjonsliv bak seg som nå hadde valget mellom fengsel og institusjon. Han ønsket både å begynne å jobbe og få et sted å bo. Det var ingen muligheter, og han døde.

— Disse folka skal greie alt det som vi aldri har greid! Tror du sjøl at du hadde klart deg om foreldrene dine var skilt, faren

din drakk, moren din gikk på gata, du måtte gå på spesialskole, mista jobben, ikke hadde noe sted å bo, ikke hadde noen penger? Hvor mye fikser du sjøl når du har trøbbel?

ARBEIDSSKY OG FREKK?

— Ja, hvem er egentlig disse «arbeidssky, rampete, frekke narkomane» som «stjeler fra butikkene på Egertorvet»?

— Det er slett ikke noen ensarta gruppe som avisene og myndighetene framstiller dem. Det er ungdom med ulike livsproblemer. Ungdommer som vi kommer i kontakt med er fra 11 og 12 år til ca. 25 år. At de er så unge er skremmende når 3 = ger sjøl i den alderen.

— Det er unger og ungdom som enten ikke har jobb, har slutta skolen, har familieproblemer eller fungerer dårlig sosialt.

— Men felles for dem er at de er narkomane?

Vi fraskriver ikke ungdommen ansvar fra å gjøre noe med sin egen situasjon - nettopp fordi vi vet de har ressurser til å gjøre noe.

foto: Samfoto

— Vi vil ikke at ungdommen skal defineres som narkomane. Da skal de ha brukt stoff lenge. Det skal de kalle ungdommen for narkomane er å belaste dem. Det er mennesker med sosiale, økonomiske og psykiske problemer. Noen «løser» problemene med narkotika, andre med alkohol, prostitusjon osv. Det er ingen ensarta gruppe. Derfor kan det heller ikke bare være *ett* ensarta behandlingsopplegg for dem.

Nettpublisering ved Forvaltningsorgan for AKPs partihistorie (www.akp.no) 2017

MELLOM FIRERBANDEN OG KRUST

Er KINA

sosialistisk

Er det folkets behov som styrer produksjonen i Kina? Er det arbeiderklassen som har makta i staten eller et byråkrat-sjikt? Er Kina sosialistisk eller et byråkratisk klassesamfunn av ny type? Vi har intervjuet Øystein Sørensen og Harald Bøckman. De gir hvert sitt svar.

«Hva skjer i Kina?» Dette er et emne det er skrevet spaltekilometre om. Vi prøver oss også, men konfrontasjonsintervjuet vi laget utviklet seg til en diskusjon om hva SOSIALISME er.

Deltakerne i intervjuet er Øystein Sørensen, medlem av SV og hovedfagstudent i Historie og Harald Bøckmann, som er hovedfagstudent i kinesisk og aktivt medlem av Vennskapssambandet Norge-Kina.

Folkets behov

— Er det fortsatt folkets behov som styrer produksjonen i Kina?

Ø.S.: — Du spør som om det har vært sånn før. Men jeg tror ikke det, vi må se på det kinesiske samfunn som helhet: Hvilke sosiale klasser og grupper har kontrollen over produksjonen og kan sette SIN linje for modernisering igjennom? Det er ikke «folkets behov» som kommer til uttrykk. Min mening er at et sentralt partibyråkrati har makta i den kinesiske staten. Dette by-

råkratiets politiske strategi bestemmer metodene.

Kina er ikke sosialistisk. Arbeiderklassen har ikke herredømmet i staten via sine selvstendige organer.

HB: Jeg får litt flau smak i munnen når jeg hører dette evige gnålet om arbeiderklassens selvstendige maktorganer. Du snakker om arbeiderklassens selvstendighet, men mener bare småborgerskapets frykt for organisering.

Men det var ikke det jeg skulle prate om. Hva er egentlig «folkets behov»? Vi veit at det under kapitalismen produseres mye søppel og at målet for produksjonen er profitt. Men sosialismen er ikke vaksinert mot ufornuftig produksjon. En vares bruksverdi bestemmes ikke automatisk. I Kina gjelder produksjonen imidlertid det mest grunnleggende som mat, klær og bolig. For å finne ut hva folk trenger og liker er det gjort forsøk på å legge opp prøveproduksjon og å trekke folk fra omsetningsleddet inn i kritikk og diskusjon om produktene. Men dette kan bare foregå i begrensa omfang.

Profittens rolle

En sosialistisk økonomi må

også ta hensyn til produktenes arbeidsverdi, men kan regulere dette. Et lite eksempel fra Peking: I 50-åra skulle man sette i gang produksjon av vaskemiddel. Disse produktene ville bli svært dyre om prisen skulle settes etter investeringer og produksjonsverdi, og ville ført til at folk ikke hadde råd til å kjøpe det sjøl om det var behov for det. Varen ble derfor subsidiert av staten i den første tida, og prisen satt på et overkommelig nivå.

Det står trolig strid i dag i Kina om profittens rolle. Profitt i seg sjøl er ikke ensbetydende med kapitalisme. Profitten er derimot avgjørende for at den samfunnsmessige produksjonen som helhet skal kunne øke. Spørsmålet er: Åssen styres profitten? I Kina er den en nødvendig del av planlegginga, men den må være underordna den sosialistisk oppbyggingas behov.

Ø.S.: — Jeg oppfatter profittbegrepet som spesifikt kapitalistisk. I andre samfunnstyper kan man snakke om overskudd eller gevinst eller sånt noe, men jeg tror ikke kineserne bevisst legger noe i begrepsbruken. Man har også noe tilsvarende i Sovjet.

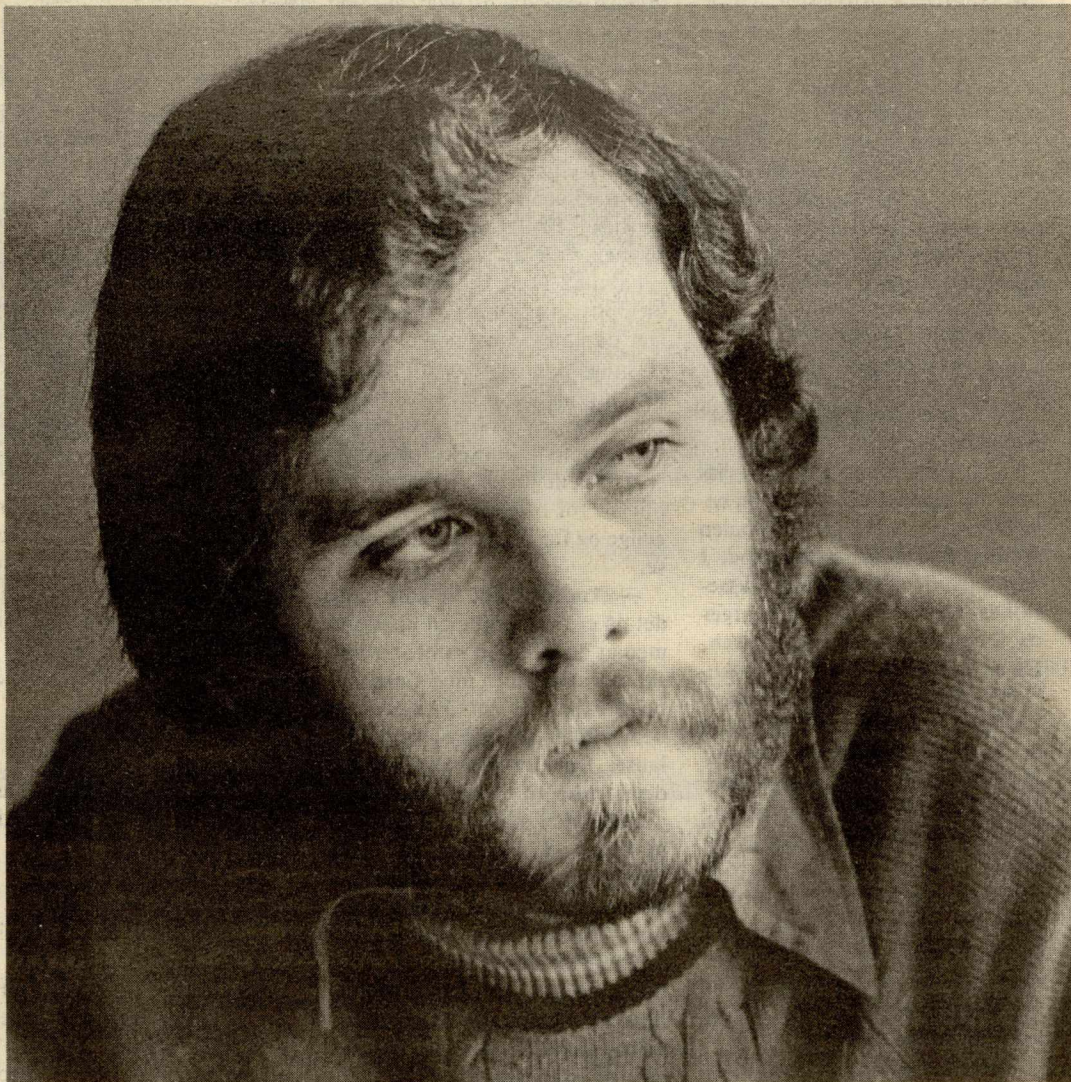
I det hele har den kinesiske økonomiske modellen fellestrekk med økonomien i Sovjet både under Stalin og i dag: Det er en

byråkratisk planøkonomi, der de kapitalistiske markedsmechanismene er tilstede i varierende grad, men underordna.

Plan og byråkratisme

Hvem bestemmer?

Øystein siterer her fra Rø

ØYSTEIN SØRENSEN: - Min mening er at et sentralt partibyråkrati har makta i den kinesiske staten. Dette byråkratiets politiske strategi bestemmer metodene. Kina er ikke sosialistisk. Arbeiderklassen har ikke herredømmet i staten via sine selvstendige organer.

JOV:

bedrift kan jo dessuten heller ikke ha oversikt over hva som er et sentralt behov.

Ø.S.: — Vi må sjølsagt ha en plan. Men hvordan skal de bestemmende instanser være bygd opp? Jeg kan ikke godta en selvbestaltet ledelse i form av et parti.

Har arbeiderklassen kontroll?

— Det ser ut til at Harald mener at arbeiderklassen har kontroll og at Øystein mener den ikke har?

H.B.: Arbeiderklassens direkte kontroll er nok begrensa, men arbeiderklassen er et kollektiv, en klasse som må organisere seg med sine organer. Politisk og ideologisk organiserer den seg gjennom kommunistpartiet, og politisk og økonomisk gjennom staten og dens planleggingsorganer.

Det er bare i en naturhusholdning at man kan ha full direkte kontroll over økonomien. Ditt idealsamfunn er et førkapitalistisk samfunn. Det er naivt å tro at hver enkelt arbeider kan ha full kontroll over økonomien.

Ø.S.: — Det er ikke bare det at arbeiderklassen ikke har kontroll over staten. Den har ikke makt i staten og samfunnet.

Jeg vil gjerne si noe om de konkrete forholdene i bedriftene også: Det heter nå at direktøren skal velges av arbeiderne, men jeg er ytterst skeptisk til at dette vil skje. Det ble sagt mye sånt i Jugoslavia også, så det gjenstår å se hvordan det vil fungere.

Jugoslavias modell?

Revolusjonskomiteene har ikke vært overordnede instanser. Reelt sett var heller ikke disse noe uttrykk for klassens interesser. I praksis var det alltid to partifolk mot en arbeider.

Men nå skal dette systemet avløses av en ansvarsfordeling mellom direktør og partikomite. Denne ansvarsfordeling må ses i sammenheng med moderniseringen som sådan.

Poenget er at kineserne ser Jugoslavia som et forbilde, det er visse tendenser til å gi opp den sentrale planen og slippe løs kapitalistiske mekanismer. Det er svært betenkelig at kineserne skjønnmaler og beundrer den jugoslaviske økonomien. Mener f.eks. kineserne at det er arbeiderselvstyre i Jugoslavia?

H.B. Jeg veit ikke hvor du har det fra at den jugoslaviske modellen er lik den kinesiske.

Men vi kan ikke se bort i fra at den sentrale planlegginga er et problem under sosialismen. Hvor mye bør og kan bestemmes sentralt og hvor mye kan og bør avgjøres lokalt fra provinsnivå og nedover?

Planlegginga må dessuten ta hensyn til at det innafor sosialismen fungerer både visse markeds mekanismer og særlig varebytte. F.eks. byttet mellom den statlige og kollektive sektoren av økonomien er grunnleggende et varebytte. Hvordan dette skal reguleres og omdannes er et viktig og vanskelig spørsmål.

Ø.S.: — Sjølsagt er jeg for planlegging. Økonomien skal anlegges. Ikke av et byråkrati, men av arbeiderklassens selvstendige organer. Det er det viktige.

H.B.: — Men dette gir jo simpelthen en kollektiv kapitalisme. Det blir grupper av arbeidere mot andre grupper av arbeidere. For å stoppe den ville produksjonen under kapitalismen må det være en plan. Spørsmålene er: Åssen kan denne planen forbedres? Hvilke muligheter har planen?

Hvis ikke folket har mer innflytelse enn det framgår av situasjonen, ligger det dårlig an. Men man må ha maktorganer som kan sette en plan ut i livet. Hver

ledelse og massenes kontroll og innflytelse. Derfor har de nå gått tilbake til en modell fra perioden 1958—61. Det er ikke spørsmål om at en direktør skal avgjøre alt, men har innført prinsippet om at hvert menneske som gjør en jobb skal være ansvarlig for jobben. Dette skal foregå under ledelse av partiet. Men det betyr ikke at partiet skal stikke nesa si i alt som har med daglig drift å gjøre.

Masseorganisasjonene, sånn som fagbevegelsen, er reaktivisert, og dette er et mye sikrere grunnlag for at massene skal ta del i avgjørelsene enn revolusjonskomiteene var.

I dag er det innført direkte valg på ledelsen i de enkelte avdelingene innafor en bedrift, og nylig leste jeg om arbeiderne ved et skipsverft i Tianjin hadde valgt direktøren direkte. Det må vel være så direkte arbeiderkontroll som mulig.

Ellers må jeg si at det aldri har vært noe enmannsvelde av direktører av Sovjet-typen på bedriftene i Kina. Det var innført i visse områder av landet i åra 1950—56, men de var aldri dominerende.

Byråkratiet — herskende klasse?

Ø.S.: — Både med revolusjonskomiteene og dagens system vil partiet ha makta.

Når det gjelder forholdet til Jugoslavia: Det er røster, og røster som må være populære på sentralt hold, som har villet gi bedriftene anledning til å handle med utlandet på egenhånd, til sjøl å bestemme lønninger og hva som skal produseres. Dette er å gå lenger i retning av å liberalisere økonomien enn man noen gang har gått i Sovjet.

Jeg betrakter Kina, Sovjet og Jugoslavia (inntil midten av 60-åra) som klassesamfunn av en ny type. Der byråkratiet utgjør den herskende klasse i en helt ny form for produksjonssystem.

Jugoslavia etter 1965 anser jeg derimot som kapitalistisk. Det betyr at det fra et sånt byråkratllassesamfunn er mulig med en relativt fredelig omdanning til et kapitalistisk samfunn.

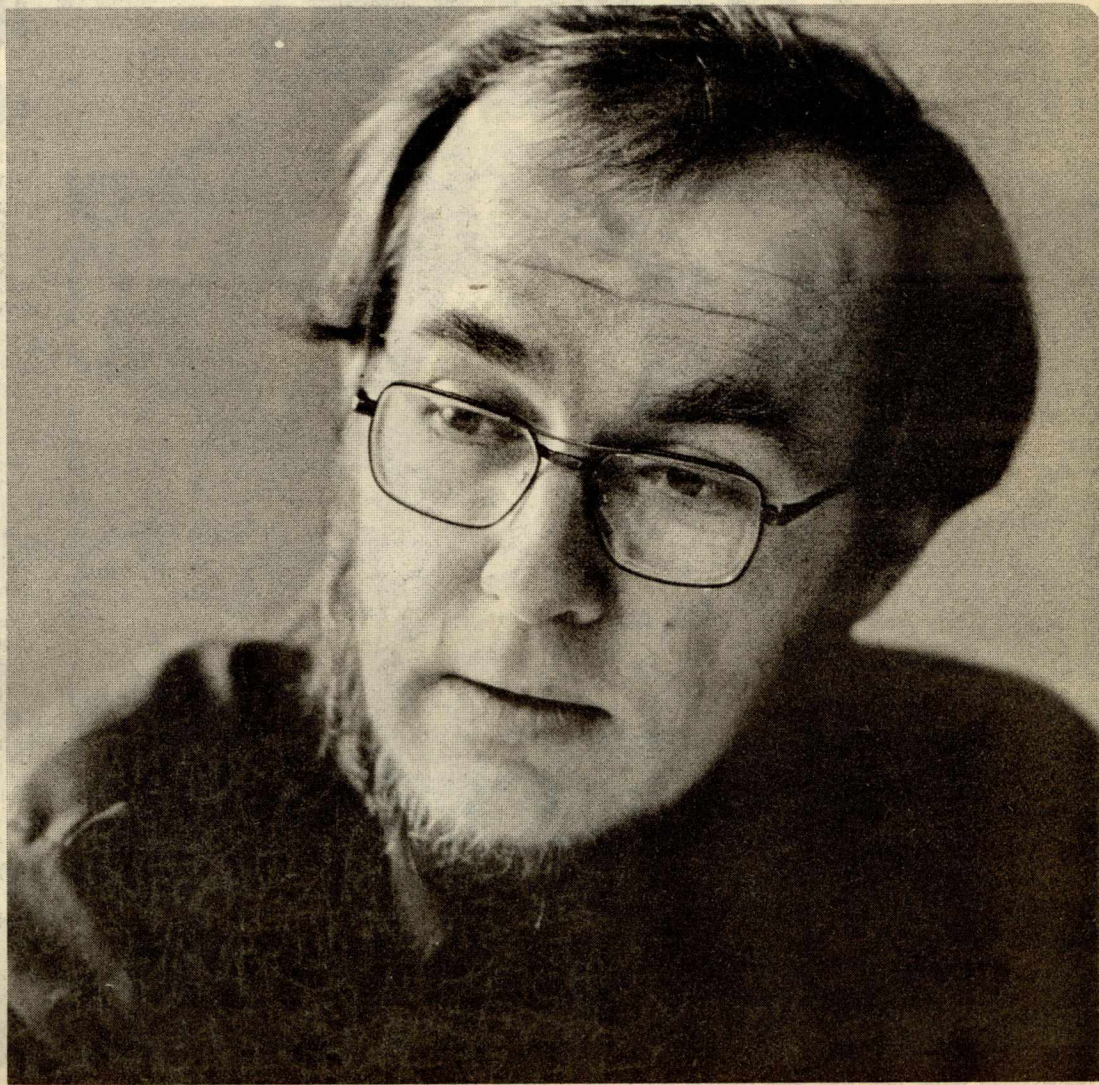
Er dette i ferd med å skje i Kina i dag? Det er alt for tidlig å si noe om det nå. Vi vet ikke hvor langt disse tendensene vil gå, vi vet ikke hvor langt reformene er satt ut i livet.

Så vi får vente og se.

Samme vei som Sovjet?

H.B. Kina har gått tilbake på endel saker som viste seg ikke å gå under Kulturrevolusjonen. I dag snakkes det mye om å legge vekt på økonomiske lover. Dette er greit nok i seg sjøl. Sosialismen står mellom kapitalismen og kommunismen, men skal samtidig utvikle seg fra et samfunnssystem til et annet. Det betyr at de må ta hensyn til de objektive lovene som gjelder for det sosialistiske samfunnets utviklingsstrinn, men samtidig må de endre disse lovene etterhvert.

Derfor er jeg litt skeptisk når det snakkes så mye om å «observere økonomiske lover». Hva betyr dette egentlig? Hvis de mener at de må ta hensyn til det reelle utviklingsnivået av produktivkreftene og folkets subjektive politiske bevissthet, er det både bra og nødvendig. Men det kan også resultere i at de nåværende eiendomsforholda blir fryst fast

HARALD BÖCKMAN: - Kina er et sosialistisk tredje verden land. I mye større grad enn vi har innsett tidligere er landet preget av de enorme problemene det er å bygge sosialismen i et tilbakefallende land. Samtidig bygger Kina sosialismen mye videre enn noe land har gjort tidligere.

og institusjonalisert til evig tid. Dette kan legge grunnlag for ei utvikling tilbake til det gamle sånn som er skjedd i Øst-Europa.

Kina er et sosialistisk tredje verden land. I mye større grad enn vi har innsett tidligere er landet preget av de enorme problemene det er å bygge sosialismen i

et tilbakefallende land. Samtidig bygger Kina sosialismen mye videre enn noe land har gjort tidligere.

Det jeg synes er bra er at de er kommet ned på jorda. De diskusjonene som er kommet om økonomi og politikk og forholdet mellom dem er diskusjoner som griper tilbake til problemer som

Sovjet har hatt. Vi må innse at Kulturrevolusjonen på ingen måte løste alle de problemene vi trodde den løste.

Kina befinner seg i dag mellom Firerbanden og Krustsjov. Firerbandens løp er løpt, det viste seg ubrukelig. I dag står de midt oppe i problemet med å hindre at landet går samme veien som Sovjet.

KINA opp på SOMMERLEIR

KINAS VEI — sosialisme eller kapitalisme, er av de spørsmålene som virkelig står i brennpunkt for folks interesse for tida. Det er da heller ikke likegyldig om dette enorme landet skulle skifte farge.

Hva skiller egentlig sosialisme fra kapitalisme? Kan ikke de metodene Kina har tatt i bruk for å modernisere økonomien føre til overgang til kapitalisme som i Sovjet? Er det fortsatt riktig å vurde re kulturrevolusjonen som i hovedsak positiv? Er utenrikspolitikken fortsatt grunnnet på proletarisk internasjonalisme, eller bygger den nå på diplomatisk taktikkeri?

JA — DETTE ER NOEN AV DE SPØRSMÅLA SOM VIL BLI TATT OPP PÅ RØD FRONT STUDENTLEIR I SOMMER.

KINA vil være eneste hovedtema og vil bli gjenstand for grundig behandling gjennom innledninger, gruppe- og plenumsdiskusjoner og veggavisdebatt. Dersom dette skulle bli kjedelig eller uinteressant er vi nesten fristet til å love pengene tilbake.

MEN IKKE NOK MED DET: I tillegg vil det bli arrangert en rekke seminarer med emner som strekker seg fra samliv og læringsteori via kommunevalget 79 til Stalins utenrikspolitikk og militærpolitikk. Temaene for seminarene vil variere fra studentleir til studentleir — derfor: Følg med i den lokale løpeseddel floraen i tida framover.

Det vil bli arrangert studentleire i alle landsdelene og en kan velge mellom vanlige stasjonær leir og vandreleir.

SETT AV EN UKE I SLUTTEN AV AUGUST!

Teaterskolen setter opp sine egne stykker for 2. og 3. klasse. Her et rollebilde fra »Prærie Saloon» (Foto: Roy Laurendz).

Nest dyrest i landet

Janken Varden er rektor på Teaterskolen. Han har sagt at skuespillerutdannelsen er den nest dyreste i landet. På plassen over ligger flyverne. Likevel peker Varden på i jubileumsskriftet for 25-årsdagen at materielle grenser gjør undervisningen svakere enn den kunne vært.

«1) Lokalmangelen skaper pedagogiske kompromisser, f.eks. at elevene har rolleinnstudering i for store grupper.

2) Mangelen på faste (åremålsansatte) lærere nesten umuliggjør integrert undervisning.

3) 3-årig utdanning fører til timeplaner med over 50 undervisningstimer i uka pr. elev, og til at tiden for de enkelte innstuderingssperioder blir for kort.

4) Mangelen på verkstedsteater (i et fjerde år) gjør at praksiselementet blir for dårlig.

5) Etterutdanningstilbud ved skolen ville føre til et mer levende forhold mellom elevene og det profesjonelle teater.

6) Teater er et kollektiv. En ren skuespillerskole gir ikke tilstrekkelig innsikt. Ikke slik å forstå at skuespillere skal bli instruktører eller scenografer, men teaterets særlige preg av kunst skapt i samarbeid bør klargjøres og utvikles.»

B.B.

Thomas Fearnley og Oda Schjøll. Foran seg har de modellen til Teaterskolens planlagte nybygg på Grunerløkka i Oslo.

TEATERSKOLEN

52 timers hardt arbeid i uka

Mytene om skuespillere er mange. For eksempel at arbeidet deres består i å gjennomføre en to timers utenat lært forestilling pr. kveld.

Gjennom massemedia får vi inntrykk av at skuespillernes dagligantrekk er grand gala, favoritt drikken champagne.

I de siste åra har dette bildet slått sprekker. Rolf Söder kalte under streiken de siste 25 åra for ei tid med smilende misnøye.

Det er 25 prosent arbeidsledighet blant skuespillerne, riktignok kamuflert under rubrikken «freelancere». Arbeidstida er lang og ubekvem — mye kveldsarbeid som innebærer forsakelser. Formiddagen er ofte okkupert av beinhard fysisk trening eller rolleinnstudering.

Hvorfor vil noen seg sjøl så vondt? Hvorfor søker ca. 200 hvert år på Statens Teaterskole? Dette er noen av de spørsmålene Hva Må Gjøres har stilt Oda Schjøll og Thomas Fearnley.

Thomas: — Drømmen om teater er sterk hos mange. Sjøl om folk vet at det er hardt arbeid og kamp om den minste jobb, søker de likevel.

Oda: — Personlig har jeg alltid hatt en udefinert lyst til å drive med teater. Og på en eller annen måte har jeg gjort det helt siden jeg slutta på gymnaset. Jeg har sett mange som har slitt for å

få jobber, men jeg ville inn likevel ...

— Så dere var ikke offer for myten om primadonnaer og det søte liv?

— Nei, på ingen måte. Og skulle det være noen som var det, tar den drømmen raskt slutt. Etter hvert som grillene blir plukka av, oppstår et bedre og mer virkelighetsnært forhold til

yrket.

— Dere har sjøl bred teatererfaring. Er det en forutsetning?

— Ikke nødvendigvis — men en fordel er det nok. Hvilken som helst yrkeserfaring — kall det gjerne livserfaring — er en hjelp. Vår jobb som skuespillere vil jo være å gjenskape andre folks liv. Da er det bra å ha vært med på andre ting enn å gå på teaterskole.

Vi blir også oppfordret av skolen til å følge med i tida og lære av det som skjer utenfor skolen. Dessverre blir det temmelig vanskelig med 52 timers undervisning i uka.

— I dag diskuteres forskjellige teaterformer. Regionteatrene har valgt en arbeidsform som står i skarp kontrast til det enmannsstyrte teateret. Dessuten har vi sett at det stadig dannes nye, frie teatergrupper som eksperimenterer både med innhold

og form. Hva mener elevene her om de ulike formene?

Thomas: — Der tror jeg det er like mange meninger som det er elever.

— Men hva med dere?

Oda: — Da jeg søkte på Teaterskolen, var jeg med i en fri gruppe som heter Piratteateret.

Oda Schjøll (foto: Roy Laurendz)

Den gangen så jeg på utdannelsen som en slags permisjon, for seinere å gå tilbake til denne gruppa, eller noen som jobbet på samme måten.

I dag er jeg ikke så sikker lenger. Jeg har jo tross alt valgt et yrke og vil tjene nok til å leve av det, noe som er umulig eller i beste fall svært vanskelig i en fri gruppe.

Thomas: — Jeg har vært svært heldig og har allerede fått engasjement på det nystifta regionteateret i Nordland. Gleder meg til å være med på å arbeide

et teater opp helt fra grunnen av.

På mange måter kan det nok være lettere å være skuespiller på for eksempel Nationaltheatret. Der har du ikke ansvar for annet enn din egen rolle, som du går og klekker ut i ditt eget lille hode.

Likevel har jeg mer tro på regionteatrenes styring og teaterform. At det ikke betyr dårlig teater er vel Hålogaland Teater bevis på. Etter min oppfatning er HT det mest spennende teater vi har i dagens Norge.

— Selv om dere ennå ikke er ferdige skuespillere, deltok dere i teaterstreiken — hvorfor?

Thomas: — Andre og tredje klasse har fulle rettigheter som medlemmer i Norsk Skuespillerforbund. Vi var med på å stem-

me gjennom streiken, for oss var det da en naturlig konsekvens å bli med og jobbe aktivt.

Elevene deltok i innsamlingsarbeidet og i det praktiske arbeidet med eksempelvis å organisere støttekonserterne. Sjøl var jeg medlem i streikekomiteen.

— Vi må vel få med det uunn-gåelige spørsmålet til slutt — hva har streiken betydd for dere?

Oda: — Den åpna nok øynene til mange av oss. I framtida tror jeg skuespillere vil ha større forståelse for hvor viktig streikestøttearbeidet er. Jeg kan ikke tenke meg at det er mange av dem som var med på å streike nå, som vil gå forbi en innsamlingsbøsse i framtida — all den støtten vi har fått forplikter jo!

Kort om Statens Teaterskole

Statens Teaterskole blei åpna i 1953. Skolen har ført en omflakkende tilværelse, men holder inntil videre til på gamle Scala Kino og Njårdhallen.

Til opptaksprøvene melder det seg hvert år omlag 250. Fra første prøve som bare varer et kvarter går 40 videre. Disse «viser seg fram» i en uke, og mellom seks og ni kommer til slutt inn. I dag er det 27 elever på skolen, ni i hver klasse.

Tidligere var skolen fire-årig. Dette blei endra da det viste seg at elevene fikk svært ulikt utbytte av et praksisår. I realiteten gjennomgås i dag en fire-års utdanning på tre år.

Fagene er: Kroppstrening som består av sceneplastikk, histori-

ske og etniske danser, akrobatikk, fekting og kampøvelser, kondisjon og styrketrening, jazzballett, folkedans og steppdans. Språk-, tale-, og stemmedannelse.

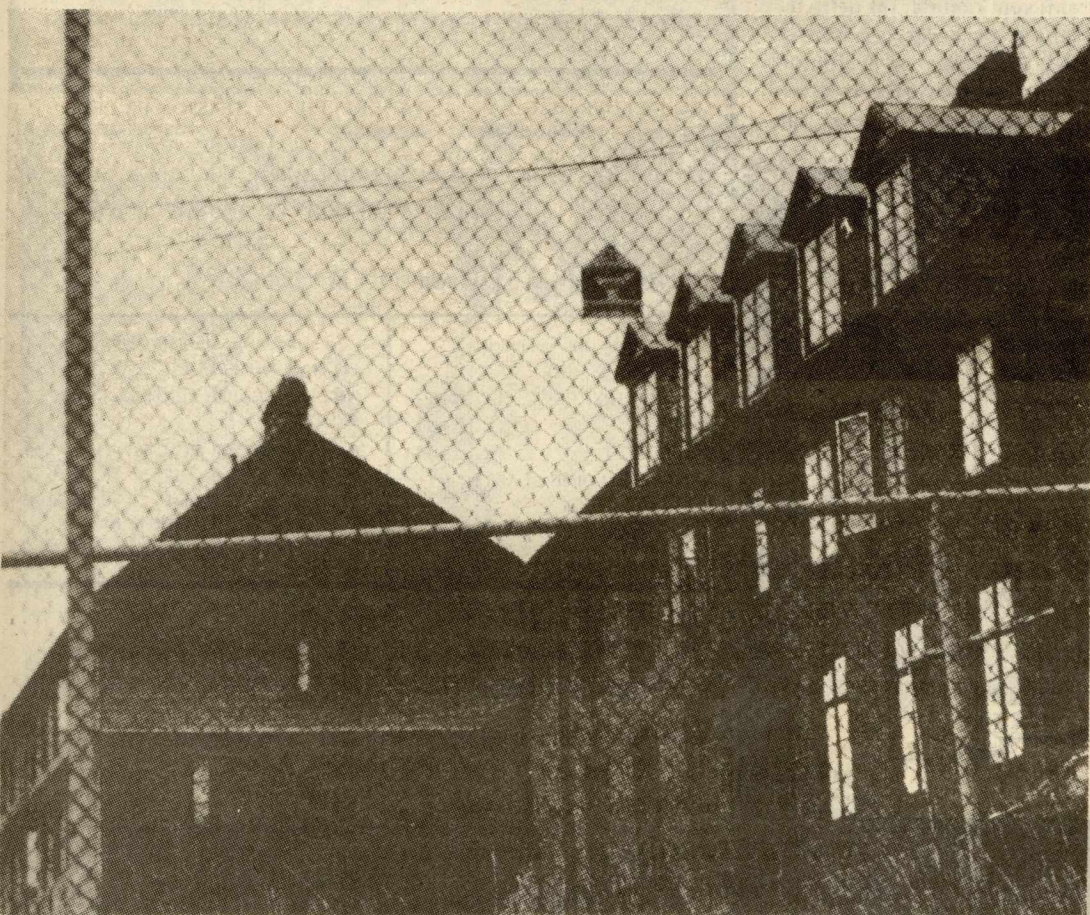
Sang og musikk. Vers- og prosalesing. Teori som består av teater- og kulturhistorie, skuespillanalyse og dramaturgi, samt norsk teaterliv i dag.

Mediumundervisning. Rolleinnstudering er det hovedfaget som alle de andre fagene munner ut i og støtter opp om. Det begynner med improvisasjoner i første klasse og utvikles videre til oppbyggingen av rolleskikkelser. De to siste åra setter elevene opp stykker for publikum.

Thomas Fearnley (foto: Laurendz)

Et barn på Bredtvedt

«Sperr meg ikke inne» er nødskriket fra 16-årige Bente Sørensen. Ei dansk jente som i nesten fire måneder satt i varetekt på Bredtvedt fengsel og sikringsanstalt i Oslo, siktet for smugling og salg av morfin.

I løpet av den tida hun satt fengslet, førte Bente dagbok. Dagboka, sammen med brevene hun fikk og skrev til foreldrene og kjæresten Mick, som ble satt inn i Oslo kretsfengsel, er nå kommet ut i bokform på Pax.

Boka handler om hvordan det er å sitte i varetekt, uvissheten og redselen, om det å være narkoman og lengte etter et «fix», men samtidig om hvordan livet i sin «alminnelighet» er for et bråmodent barn som Bente.

Den tar effektivt hull på mytene som spres gjennom f.eks. Aftenposten, om de innsattes slaraffenliv — en tilværelse bedre enn de fleste hoteller kan by på. Den viser hvordan ørkesløsheten og isolasjonen tærer på en — selv om det samtidig må tilføyes at Bredtvedt langt er å foretrekke framfor f.eks. Oslo Kretsfengsel — «Bayern». På Bredtvedt får en i alle fall fellesskap etter maksimum 14 dager, forutsatt at en ikke sitter på brev- og besøksforbud.

«Ja, OK, vi skal avsone straffen vi har fått for å tjene

til stoff. Men hva i helvete er det for noen mennesker dere får igjen etter et fengselsopphold? Det er noen «menne-skevrak». En er innadvendt, hard, følelsesløs og psykisk ødelagt. Hvordan vil dere at en skal tilpasse seg dette samfunnet? Dette samfunnet der en bl.a. helst skal være vel-formulert for å få en jobb osv. Er det ikke en vel dyr straff å betale for det en gjorde for å tjene penger til stoff? Det synes i hvert fall jeg,» sier Bente.

Etter hvert blir Bente overført til Danmark, til Horserød fengsel, hvor psykolog Ida Koch, som har skrevet for- og etterord til boka, kommer i kontakt med henne. Her soner hun resten av straffen i neddopa tilstand.

Et år senere laget Ida Koch et intervju med Bente. Da

hadde hun det forholdsvis bra, jobba i et daghjem, og hun fortalte at det var jobben som hadde gitt henne det største dyttet framover.

Men hvordan det kommer til å gå med Bente er fortsatt uvisst. Dagen etter intervjuet møtte hun en gammel venninne, og havnet på «kjøret» igjen.

— Bare i 1976 ble 226 ungdommer mellom 14 og 17 år dømt til ubetinget fengselsstraff i Norge. 478 ungdommer i samme aldersgruppe ble satt i varetekt.

— Kan det forsvares? spør Ida Koch helt til slutt i boka.

Det er et spørsmål vel verdt å tenke over også for progressive.

Kari

Sperr meg ikke inne!
Fengselsdagbok av
Bente Sørensen
Oversatt av Liv Finstad
Pax, Oslo 1979

feig generalstab

I 1940 var Harald Normann en av de få yrkesmilitære som så at det var fare for angrep fra Tyskland. Som øverste sjef for flyskolen på Kjeller omplasserte han dagen før angrepet de flyene han kommanderte over. Et klokt trekk, vil nok de fleste si. Flyplasser er jo så populære mål for angripere.

Generalstaben tenkte anderledes. Sjøl var de ikke i stand til å legge sammen to og to — og kunne ikke finne annen grunn for denne manøvreren enn at Normann var informert om invasjonen på forhånd. Han blei arrestert og sikta for konspirasjon med tyskerne og quislingene.

I 35 år har Normann kjempa mot disse anklagene. Først da forlaget Oktober i fjor brøyt hemmelighetsstempel og gav ut rapporten til Undersøkelleskommisjonen av 1948, endte denne kampen. Kommisjonen hadde ikke funnet grunnlag for mistankene mot Normann. Sjøl mente han nå å kunne dø i fred.

«Uheldig generalstab» er den siste boka fra Normanns hånd. Boka dreier seg rimeligvis endel om Normanns tilfelle, men mer interesse krever de to militære konklusjonene han trekker.

Første konklusjon: I morgentimene 9. april 1940 så det tyske angrepet på Norge ut til å bli en gedigen fiasko. De norske kystfestningene var i ferd med å slå tilbake invasjonforsøket. Den tyske øverstkommanderende, general Falkenhorst, kan takke en usedvanlig udyktig og feig generalstab på norsk side for at han til slutt klarte å trenge seg gjennom. Det bringer oss til konklusjon to:

«At Norge kom med i NATO var et resultat av militært bondefangeri fra Pentagons side.» og «Ved tilslutningen til NATO oppstod med andre ord en situasjon som innebærer ... (at) vi gjorde det nært til en strategisk nødvendighet for russerne å be-

sette de nordlige delene av vårt land.» Videre at Brigade Nord «ligger slik til at forsvaret av Finnmark i realiteten er oppgitt på forhånd».

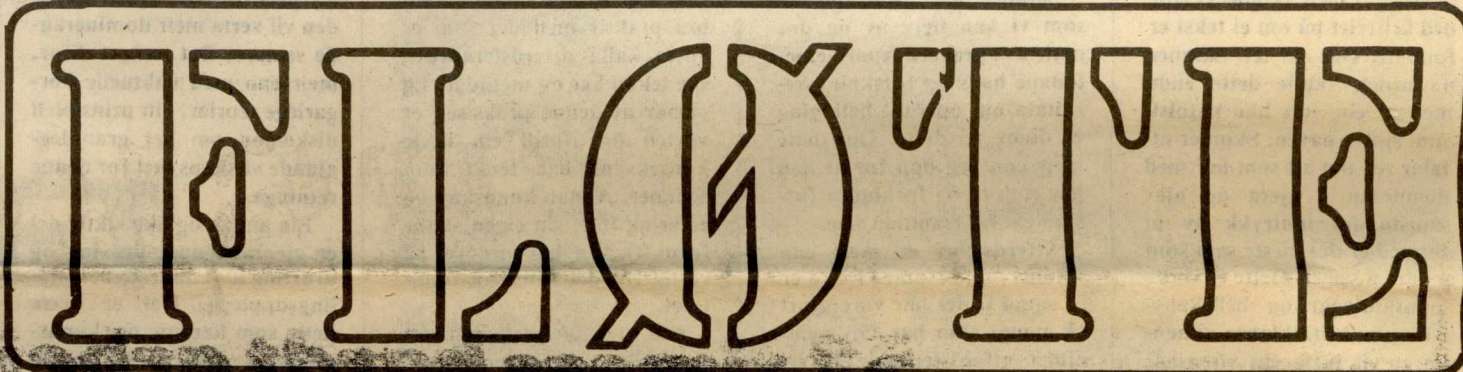
Jeg er ikke noen ekspert på militærspørsmål, men Normanns konklusjoner virker svært fornuftige og gjennomtenkte på meg. Uansett er boka en lettlest og kort framstilling som vil være nyttig for mange å sette seg inn i med sikte på den militærdebatten som nå pågår.

B. Bjarne

To bøker fra Oktober

Fra Forlaget Oktober har det nylig kommet ut to bøker som tar opp to av de viktigste spørsmåla i den internasjonale kommunistiske bevegelsen i dag. Bøkene dreier seg om sviket til de albanske lederne og om Kinas utenrikspolitikk. Finn Sjøe står som forfatter av «Albania — søkelys på et svik». Den andre boka er så å si fullstendig møtereferat fra et møte opplysningsutvalget i AKP holdt i februar i år. Både møte- og boksittel er «Kinas utenrikspolitikk». Hovedbidragsytere er Sigurd Aljern (AKP), Erik Solheim (SV) og redaktøren i Dagbladet, Jahn Otto Johansen. Ingen av bøkene bringer i og for seg så veldig mye nytt inn i debatten, men er greie gjennomganger av spørsmåla de tar opp. Som sammenfatninger av de politiske motsigelsene som står i disse sakene er bøkene svært nyttige. En stor fordel er at de er letteste. Jeg tror heller ikke det er nødvendig med svære forkunnskaper for å få nytte av dem.

b.bjarne

At Suzanne Brøgger er omstridt er ikke noe nytt. Men at moralismen til de grader velter fram når navnet hennes blir nevnt, det hadde jeg ikke ventet.

Jeg har nemlig lest den siste boka hennes: Creme Fraiche. Og når jeg forteller at den friske fløten hennes bekom meg særst vel, da

La meg som kjetter få lov til å innrømme at boka er småborgerlig, en egoflipp, uinteressant for arbeiderkvinner, at den ikke avslører (kvinne-)undertrykkinga, men tvert om markedsfører borgermannens kvinneideal (for andre kvinner enn sin egen kone).

Joda, det er ikke det. Da hadde alt vært greit da. Men det er ikke så greit nei, for boka er utrolig morsom, suverent godt skrevet og på en inntagende rettfram-måte som slett ikke forherliger Suzanne Brøgger (hvis det er det en tror). Den avslører dekadensen i visse borgerlige kretser (og assen pokker skulle dama klare å avsløre det uten sjøl å være med på moroa?) Den viser en kvinne som er tøffere enn menn og som til slutt bare gjør det hun sjøl har lyst til å gjøre.

Boka er ikke en bok om kvinnens rolle i samfunnet, men om Suzanne Brøggers liv. Den er ikke ment å skulle være noe kampskrift for arbeiderkvinner, men en sjølbioGRAFISK fortelling om en småborgerkvinne.

Og moralen i boka? Jo: Hvis du er pen og ikke bundet til slit-som jobb og unger — så kan du ha det jævlig ålreit også som kvinne. Og: Kvinnen er naturlig

utstyrt med kroppslige egenskaper som det også kan være artig for henne å gjøre bruk av.

Og detta er vel itte så gæli vel? ... så blir jeg pressa opp mot veggen og avkrevd forklaring ... — Er boka progressiv eller reaksjonær? ... jeg får hete-tokter og prøver vri meg unna ... — Svar!

... med bankende hjerte og svette håndflater vrir jeg på meg og stammer fram noen retoriske spørsmål ... — Er «Festlige retter til hverdag og fest» progressiv eller reaksjonær? Hva med fugler i farger? Selv om Fridtjof Nansen var en reaksjonær — var også boka hans om turen over Grønland reaksjonær? Krever du at en bok om amming skal avsløre kvinneundertrykkinga? Eller at «Til fots i Jotunheimen» skal vise at fjellbonden kan være alliert med arbeiderklassen?

Creme Fraiche handler om hvordan Suzanne Brøgger skummer fløten av livet. Boka er ikke progressiv, men den er gøy å lese. Den er sikkert uinteressant for arbeiderkvinner — men kan være artig for småborgerjenter.

Zapata

sperrer 90 prosent opp øya og ser på meg med blikket «fleiper-du-nå-eller ...» Når jeg ikke løser det hele opp med en kort forsonende latter («ja da, he-he»), velter den beryktede moralismen fram som en tjukk, grå havregrøt. Jeg har bare truffet tre personer som har likt den friske, hvite fløten.

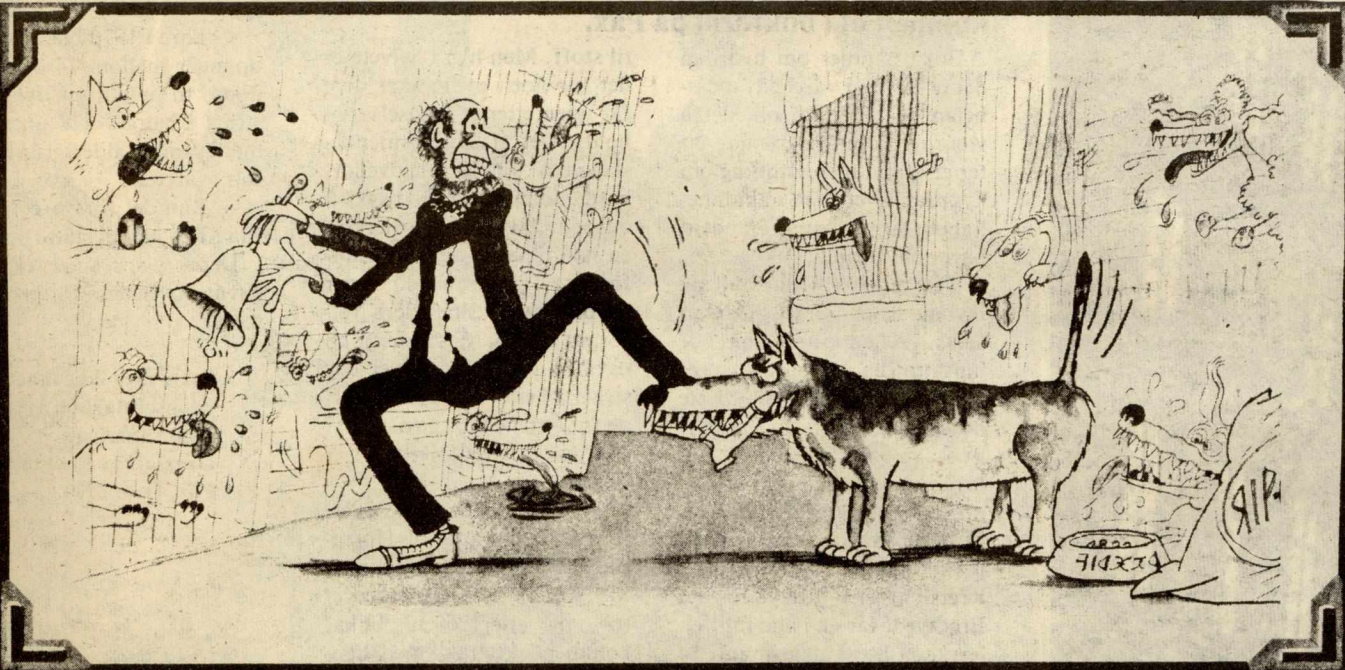
ATFERDSTERAPI enno ein gong

«Eg vert istand til å forstå ei vanskeleg tekst på det viset at eg les den og så les den på ny, så får eg ein sterkare og sterkare tendens til å seia det

ein er ute etter objektive kunnskapar, må ein forstå det ein les og høyrer på ein annan måte. Ein lyt vera kritisk, stille seg spørsmål, prøve

skningsresultat forsvararane dreg fram, som eit element i ein atferdsterapi. Nei, det er heilskapsoppfatninga hans og denne vert sett på som det ei-

sofi som ramme, får dette feilaktige og borgerlege verdsynet ein status og legitimitet som det ikkje fortener. Atferdsinspirert teori far-

PAVLOV WITH A NON-SALIVATING DOG

same som teksta seier» (mi omsetjing)
Dette er med Skinners eigne ord kriteriet på om ei tekst er forstått. Om ein tek Skinner på ordet, skulle dette ende med at ein vert like katolsk som sjølve paven. Skinner uttalar seg om alt som har med menneske å gjera og gjev samstundes inntrykk av at dermed er det meste sagt som er verd å seia. Dette er verd-soppfatningar og heilskaps-syn som kritikklaus tilhengjarar vil tufta ein vitenskapleg psykologi på. Dersom

påstandane, gjera innvendigar osv.
Skinner har gjeve bidrag som vi kan lære av og dra nytte av i praksis. Analysemetodane hans og forskningsresultata om operant betinging er døme på dette. Om dette meir enn veg opp for at han har rota til og forkludra forståinga, får framtida vise.
Atferdsteori er meir enn Skinner, seier sume. Dette er eg samd i, det har vore gjort så mangt som har fått nemninga atferdsterapi. Likevel er det ikkje Skinners for-

naste grunnlaget å tufta ein vitenskapleg psykologi på.
Det er mange døme på ein bra praksis med det som er vorte kalla atferdsterapeutiske teknikkar og metodar. Eg påstår at denne praksisen er vorten bra fordi ein ikkje konsekvent har tenkt som Skinner. Annan kunnskap og erfaring (t.d. sin eigen sunne fornuft) kan ha vore vel så viktig for det vellukka resultatet.
Når så denne praksisen vert framstilt som atferdsterapi med Skinners vitenskapsfilo-

gar i dag mykje av synsmåtanene i nyare psykologisk tanke og praksis. Alt tyder på at den vil verta meir dominerande seinare. Det trengst difor, meir enn med uaktuelle borgerlege teoriar, ein prinsipiell diskusjon om det grunnleggjande vitenskapsynet for denne retninga.
Ein annan og like viktig del er gjennomgang, prøving og drøfting av konkrete behandlingssopplegg. Det er berre dette som kan gje oss kunnskapar og røynsle til å stå på eigne bein

PÅMELDING TIL RØD FRONT STUDENTLEIR

NB: EIT PÅMELDINGSSKJEMA FOR KVAR VAKSEN DELTAKAR

EG MELDER MEG PÅ ☐ VANDRELEIR ☐ STASJONÆR LEIR
STED: I TIDA: / - /
OM DET IKKJE ER PLESS PÅ DENNE LEIREN, VIL EG DELTA PÅ
☐ VANDRELEIR ☐ STASJONÆR LEIR
STED: I TIDA: / - /
EG HAR VORI PÅ LEIR FØR ☐ JA ☐ NEI

(berre for vandreleir)	(berre for stasjonær leir)
EG KAN TA MED: STORMKJØKKEN ☐ JA ☐ NEI BIL ☐ JA ☐ NEI FJELLTELT ☐ JA ☐ NEI ANTALL LEDIGE Plassar i TELTET:	EG HAR MED TELT ☐ JA ☐ NEI ANTALL LEDIGE Plassar i TELTET: PÅ LEIREN HAR EG LYST TIL Å JOBBE MED: ☐ barnehage ☐ teknisk ☐ kultur ☐ pionerar ☐ idrett ☐ helse ☐ leiravis ☐ gruppeleiar

NAVN:
(etternamn) (fornamn)

UNGAR (namn & alder):

EG MÅ/VIL BU INNE ☐ SÆRLEGE HELSEMESSIGE GRUNNAR:

EG SKAL BU I LAG MED:

PÅMELDINGSAVGIFT PÅ KR ER BETALT
RESTEN AV AVGIFTA KR ER BETALT

ADRESSE: I TIDA: / - /

FERIEADRESSE:

NB! Tid og sted finner du på side 15 i dette nummeret av HMG

KAMP MOT POLITISK DISIPLINERING

Den skjulte disiplineringa i samfunnet, den politiske disiplineringa som består i holdningsmessig og handlingsmessig innordning under politiske standpunkter som anses for autoritative, er en av de viktigste tinga å kjempe mot i dag.

Dette er essensen i Thomas Mathiesens essaysamling «Den skjulte disiplinering».

— Men hva med parolen om «kamp mot all politivold» for eksempel? vil vel de flest lesere av denne avisa spørre.

Det er nok et spørsmål som heller ikke er ukjent for Mathiesen, mangeårig formann i KROM, professor i retts sosiologi, og — skulle vi tro — en temmelig stor torn i øyet for de fleste andre medlemmer av det ærverdige «akademiske kollegium» på juss.

Men denne gangen tar han altså for seg de mer subtile undertrykkelsesmekanismer i det vestlige, seinkapitalistiske samfunnet.

Fysiske voldsmidler er en viktig del av undertrykkinga, sier han, men en ensidig betoning av dette, er en forenkling av den politiske analysen og innebærer dermed en fare for feilformulert politisk kamp.

I første del av boka tar Mathiesen for seg kjennetegnene til den politiske disiplineringa, hva den består i. Stikkordsmessig er den absorberende, systemplasserende, profesjonaliserende, legaliserende og maskerende i sin disiplinierende virkemåte — den kuer oss i holdninger og handlinger, f.eks. til selvsensur.

Premissene for disiplineringa har gjerne to generelle egenskaper. De er stilltiende — og de er temmelig vide. De gir altså betydelig selvrådrett til neste ledd i lenken, så lenge selve grunnpremissene følges, og disiplineringa blir bare artikulert ved overskridelsen av disse.

Et annet kjennetegn er at staten vil absorbere, og slik punktere, det meste av kritikken som rettes mot den. Hvordan skal man så avsløre disse disiplineringsformene? Et ytterpunkt vil være

spunkt i Listesaken og professor Johs. Andenæs' famøse artikkel om registrering og overvåking på politisk grunn-

Er ikke kamp mot den fysiske volden nødvendig lenger?

Baader-Meinhof, en annen metode er å ta eksempel av den svenske Pockettidningen «R» eller Günther Walraff. Forståelig nok anbefaler Mathiesen den siste løsningen — samtidig som han hele tida understreker viktigheten av å organisere den politiske kampen.

I siste delen av boka lar Mathiesen særlig juristene få gjennomgå. Med utgang-

lag, sabler han ned juristenes argumentasjonsform trinn for trinn. Han påviser hvordan man under dekke av å skildre objektive realiteter tilslører de politiske stridsspørsmål og samtidig gjør dem mer utilgjengelige for folk flest, ved å anvende juristenes begrepsapparat.

Dette illustreres svært godt i artikkelen om et dommer-

møte i Italia. I Italia er streikeretten ubegrenset, og det var dette temaet dommermøtet skulle ta opp. Represen-

tanter fra de fleste europeiske land sto fram og fortalte om de begrensninger landene hadde i streikeretten.

Ved å gi en «objektiv» oppsummering av dette, kunne da konferansens president få fram det han ønsket — at Italia var et særtilfelle når det gjaldt streikerett, og at man snarest mulig burde få rettet på dette.

På grunn av protestene fra den norske delegasjonen, og på grunn av møteledelsens lite smidige håndtering av opposisjonen, endte denne konferansen i kaos. Hadde oppsummeringen blitt framlagt på den mer tradisjonelt skandinaviske, «demokratiske» måten, er det et åpent spørsmål om så ville ha skjedd.

Den nest siste artikkelen er viet Michel Focaults bok «Den store innesperringen» — ei bok jeg ikke kommer nærmere inn på her, men anbefaler alle å lese. Den siste artikkelen tar for seg Kriminalmeldinga.

Meldinga går bort fra den tidligere, individorienterte kriminalpolitikken, og betoner i stedet at den sosiale kontrollen er svekket.

— Hvilken virkning har dette? spør Mathiesen.

For det første at kriminalitet nå igjen kan forklares rasjonelt — denne gangen ikke som et fattigdomsfenomen, men nå ved «svekket sosial kontroll».

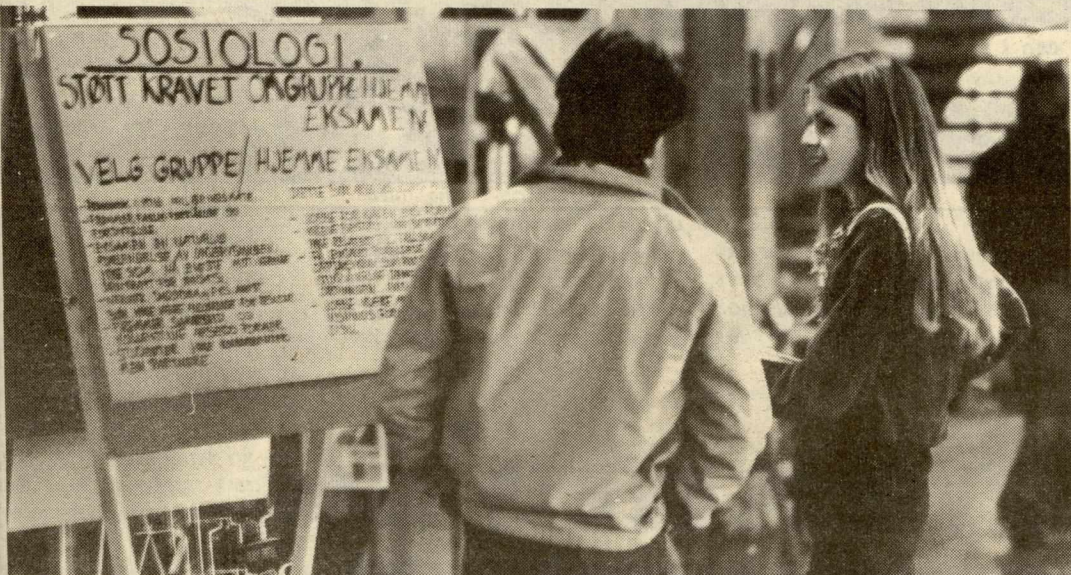
For det andre gir dette en åpning til nye virkemidler som kan tenkes satt i verk — man må styrke den samfunnsmessige sosiale kontroll. — Dermed unngås en systemendring av samfunnet. Det måtte det nemlig blitt om man anvendte en grunnhypotese om at sosiale problemer er ytre symptomer på utstøting — særlig fra arbeidslivet — i vårt samfunn.

Og slik, sier Mathiesen, er sosialdemokratiet — det «finner fram til ordninger som i noen grad avdemper folks akutte problemer samtidig som gitte grunnstrukturer, som skaper problemene, sementeres. De avdempende sider har samtidig en legitimerende funksjon for regimet.»

Kari
Thomas Mathiesen:
Den skjulte disiplinering.
Essays om politisk kontroll.
Pax, Oslo 1978.

På grunn av «konsekvensene» —

INGEN HJEMMEEKSAMEN PÅ SOSIOLOGI

Sosiologistudenter aksjonerer: 550 underskrifter på en dag!

Med 25 mot 22 stemmer gikk Fakultetsrådet på samfunnsvitenskap i Oslo mot hjemmeeksamen på Sosiologi grunnfag. Dette skjedde like før påske.

Dermed har sosiologistudentene lidd et foreløpig nederlag i forsøket på å få innført en mindre terroristisk eksamensform på faget sitt. Hovedargumentet til de 25 var at dette kunne gi uønskede ringvirkninger. Kanskje også andre institutter ville innføre hjemmeeksamen? Skrekk og gru!

Særlig oppsikt vakte det at to av lærerne ved Instituttet for Sosiologi stemte MOT forslaget til tross for at Instituttets organer enstemmig hadde gått inn for det. De to lærerne som på denne måten faktisk avgjorde forsla-

gets skjebne, var Nils Halle og Sigurd Skirbekk.

Studentene har arbeidet med forslaget til hjemmeeksamen i over to år. Tidligere har Instituttet hatt vanlig eksamen: To skriftlige dager og muntlig. Ho-

vedpunktene i den nye ordningen er en 14 dagers hjemmeeksamen i gruppe, dvs. 5—6 studenter skulle gå opp sammen. I tillegg til dette skal man ha en kortere individuell hjemmeeksamen og muntlig. Det skal bare gis karakter: Bestått/ikke bestått.

Forslaget har flere enstemmige allmøter bak seg. På en aksjonsdag like før behandlingen i fakultetsrådet ble det samlet inn 550 underskrifter (!) til støtte.

På aksjonsdagen fortalte en av studentene at han hadde engasjert seg i arbeidet fordi han hadde erfaringer med vanlig eksamen. Han kjente til mange som hadde gitt opp studiene fordi de ikke behersket eksamenssituasjonen.

— Jeg har hatt vanlig eksamen sjøl, og det var helt forferdelig!

Landsmøte i LNL:

LÆRING FOR LIVET

«Konsolidering av LNL, vellykka landsmøte» — oppsummerer det nye sentralstyret i LNL. Dette, mens 25 forlater møtet fordi de nekter å begå lovbrudd og bryte vedtak om å følge bündet mandat fra lokallagene.

— Hva sier du til dette, Anders Ward, med i styret i lokallaget på Barnevernsakademiet? Du var jo en av dem som forlot møtet.

— Det hele var en parodi. Nå gjelder verken lover eller medlemsdemokrati lenger. F.eks. lørdag på landsmøtet skulle vi diskutere og stemme over et lovforslag om tillitsfolkene våre skal ha betaling eller ikke. 26 delegater stilte med bündet mandat fra sine skoler som gikk mot lønna tillitsverv. Dessuten var det tre delegater fra Halden som også hadde bestemt seg for å stemme mot. Dvs. at 29 delegater var bündet på forhånd.

Og hva skjedde? Det ble registert forslag om skriftlig avstemning, og det er ikke vanlig praksis ved sånne voteringer. Likevel bestemte møteledelsen dette, og plutselig var tallene etter avstemninga forandret. Nå var det bare 25 som var imot, mens 29 hadde stemt for betalte tillitsverv. Flere delegater hadde altså brutt mandatet sitt. Dette er i strid med § 7 i LNL's lover. Det var lovbrudd nr. 11.

Det ble krevd ny behandling, men møteledelsen nektet.

Ja, da kunne jo ikke vi være med på å fortsette landsmøtet når det gikk imot sine egne vedtekter. Dessuten var det vi skulle stemme over, et av de viktigste diskusjons-

spørsmålene i LNL, så det var avgjørende å sikre en demokratisk behandling. Derfor forlot vi landsmøtet.

Ikke bare vi 25, men også 2 fra valgkomiteen og 2 fra Sentralstyret gikk. De 30 som var igjen mente de var vedtaksdyktige til tross for at mer enn en tredjedel hadde forlatt møtet. Det var lovbrudd nr. 2!

Historia er ikke slutt med det. For de prøvde fortvilt å få et større flertall enn de hadde. De foreslo at Geir Karlsen som var vararepresentant fra Trondheim Lærerskole skulle erstatte han som gikk. Men han hadde bare observatørstatus, og de ville pålegge ham delegatstatus. Det ville ikke Geir Karlsen, og dermed så ble han likt godt fratatt alle rettigheter på Landsmøtet. Så han måtte bare dra, han ble rett og slett utvist! Det var lovbrudd nr. 3.

Karlsen var fra Unge Venstre, så ingen kan si at det bare er NKS'ere som var i opposisjon eller som «ikke fikk gjennom viljen sin» som Arbeiderbladet skrev. Stord lokallag representerte Stord lokallag og ingen andre, og de-

res delegater forlot Landsmøtet.

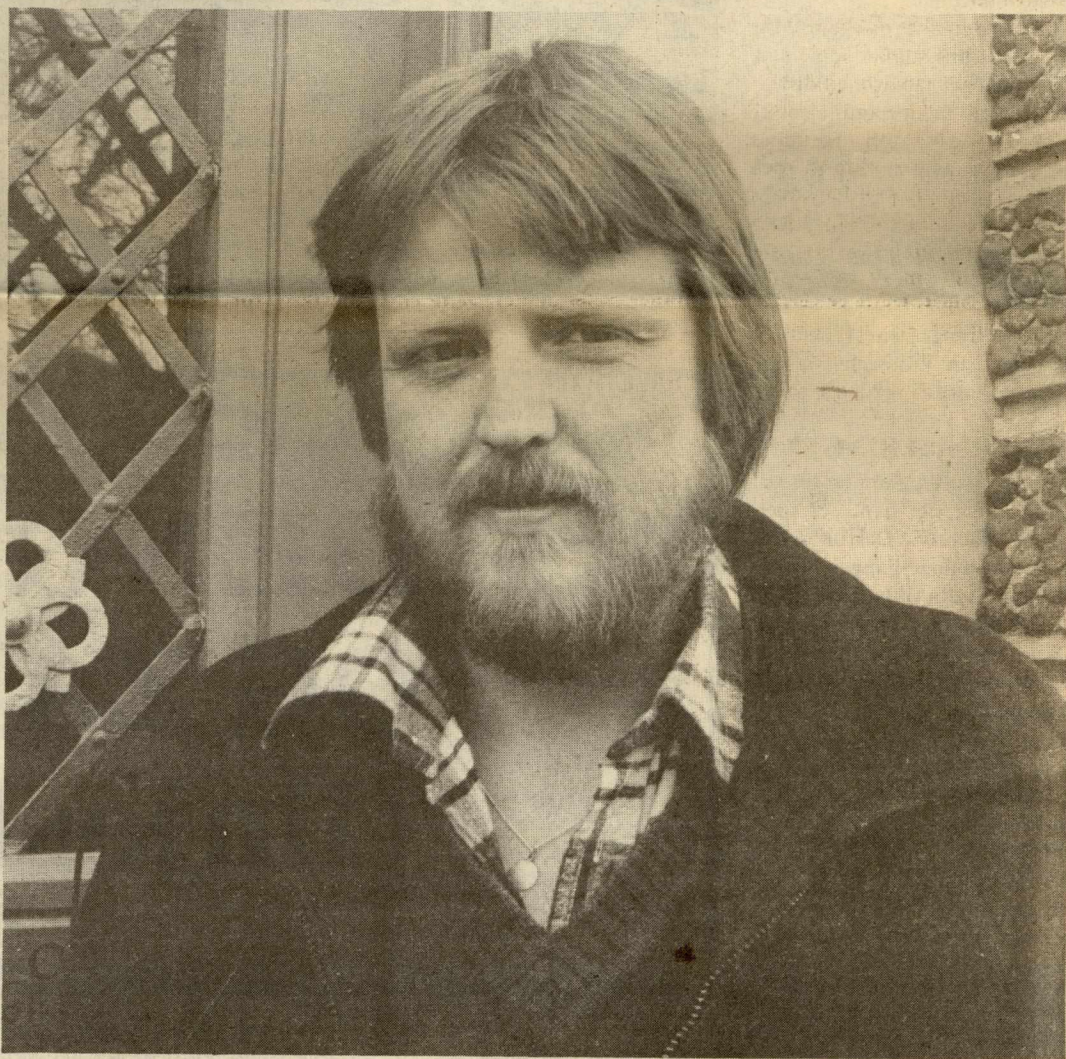
— Hva sier lokallaga etter dette? Det ble jo valgt både ny ledelse og avslutta et ulovlig landsmøte?

— Nå har allerede 8 lokallag protestert og krever videreføring av landsmøtet. Flere av delegatene har faktisk gått i mot sine lokallag. På Sagene ble deres 2 delegater igjen på det ulovlige landsmøtet, mens lokallaget nå har krevd videreføring. Det samme har skjedd på Notodden.

Det er også noen som har innrømmet at de brøt mandatene sine. På Nesna innrømmet Charles Hammersvik at han brøt mandatet sitt på en annen sak. Han fikk sterk advarsel fra lokallaget. Det er han som nå er valgt til å lede LNL. Det kan man jo si er en «god» start for en formann!

Jeg mener at det er lokallaga som må sette i gang nå, på grunnplanet. Skal vi ha en demokratisk organisasjon? Hvordan skal vi sikre at lokallaga er med på å bestemme? Det nye sentralstyret påstår at diskusjoner om demokrati er en avsporing. Jeg mener det er en forutsetning for at grunnplanet skal fungere. De legger opp til at betalte tillitsmenn skal bestemme hva vi på de enkelte skolene skal gjøre. Egentlig vil de at vår organisasjon skal bli som NSU og de vil ha skolene kollektivt innmeldt.

Noe av det verste med den nye ledelsen er at de har vedtatt et budsjett som

Anders Ward, en av dem som gikk: Landsmøtet var en parodi.

fører til lønnsnedslag for de ansatte på LNL-kontoret. 30% lønnsnedslag skulle de tåle, og en skulle sies opp. Men de ansatte har nå protestert til Handel og Kontor. Dette vedtok det ulovlige landsmøtet etter at vi hadde forlatt møtet. Det er temmelig pinlig når LNL har som parole «Arbeid og skole — hand og hand». De har visstnok tenkt å revurdere budsjettet nå, det ble for sterkt!

Våre forslag gikk ut på å skjære ned alle andre utgifter, og heller ikke bruke penger på tillitsverv, for å sikre lønn til våre ansatte. Nå sier det nye styret at det er dem som skal disponere pengene til LNL og ikke lokallaga. Vi

mener at grunnplanet må bestemme hvordan våre penger skal brukes.

Men på tross av disse store uenighetene mener vi det er mye å samarbeide om. Vi vil ikke splitte LNL. Alle er f.eks. enige om å jobbe mye med fagkritikk. Også her er det grunnplanet, uansett hvor de har stått politisk, som har jobba og ikke sentralstyret. Her på Barnevernsakademiet har vi danna fagkritiske grupper. Vi prøver å få utdanninga mer yrkesretta. Vi vil finne alternativer til de «to store» i pedagogikken, Piaget og Eric H. Ericsson. Vi inviterte studenter fra sosialpedagogikk for å få ideer, og i klassen vår prøver vi også ut alternative

arbeidsformer. Nå diskuterer vi hvordan man skal tilrettelegge lekeplasser i et nærmiljø. Det er jo ikke noe som står i pensum.

Så det går an å få til ting når en jobber på grunnplanet. På skolen hadde vi 50 medlemmer, nå har vi stilt 100 som målsetting!

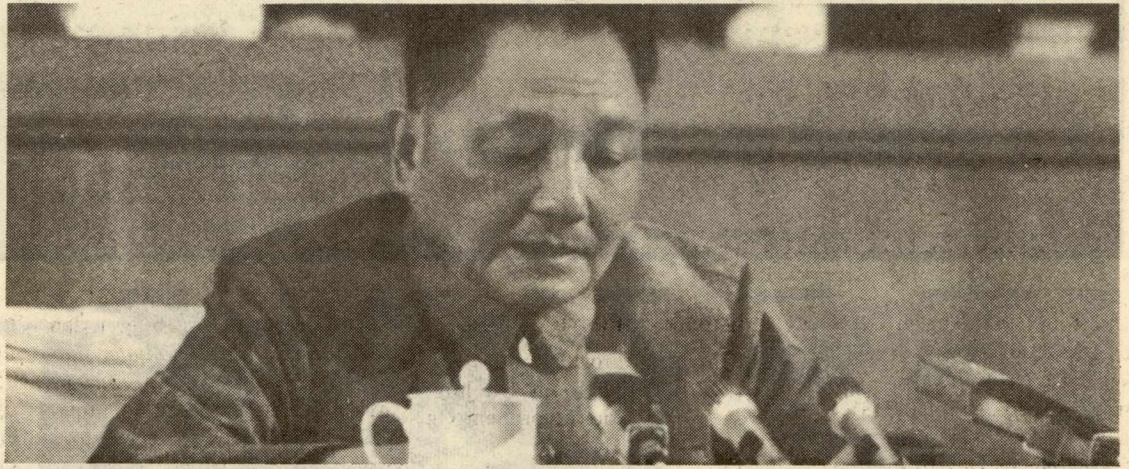
Jeg oppfordrer alle lokallag til å diskutere det som skjedde på Landsmøtet. Inviter begge sider til å legge fram sitt syn på saka. Begynn å jobb lokalt, så får vi heller kaste ledelsen på neste landsmøte, hvis de ikke gjør jobben sin, sier Anders Ward, og forsvinner travelt ned trappe- ne til sin Piaget.

Hvis det er noe som heter linjeskifter, så skjer det på løpende bånd i Kina i dag. Særlig innenrikspolitisk er kinesera fæle til å snu opp ned på gamle sannheter.

«Jeg syns det kunne fortsatt å være sånn som det var før, jeg» — var det ei jente som sa til meg.

«Nei hør her», sa jeg — «politikken må forandres, når verden forandrer seg».

Og: «Dessuten kan det hende at Mao hadde feil på en del punkter».

Mao var ikke noen gud. Uansett hvem som sa det skulle være sånn og sånn, hvis det ikke fungerer, så må vi gjøre det på en annen måte, vi har ikke råd til å være redd for å miste ansikt»

Det er bra sagt. Det er Deng som har sagt det. Under kultur-revolusjonen. Det var da han blei styrt ut i det ytterste mørke første gang.

DISCO

På det tredje plenum i den ellevte sentralkomiteen i KKP, som blei avholdt i jula, skifta kineserne formelt linja fra «opp-gjør med firerbanden» til «modernisering av Kina».

Det er dette linjeskiftet som er grunnlaget for sutrekampanja over det kinesiske Colaforbruket, som har rast i Klassekampen de siste månedene.

Her er det noe merkelig. De folka som i dag sukker som verst over at de har begynt med diskotek i Peking, er de samme som i går skreik seg blå over «Sæmund Fiskviks reaksjonære anti-rock linje».

Personlig slutter jeg meg fullt ut til Frank Zappa: Han sier «Med diskotek følger det uvegerlig en dosco-mote, og er det noe kineserne trenger så er det nye klær, jeg tror kineserne har de styggeste klærne i verden.»

MODERNISERINGENE

Jeg kjenner en gammel russer: «sosialisme», sier han, «er speilegg og bacon». Derfor setter han Stalin mange ganger høyere enn Mao. Stalin fikk det til. Mao fikk det ikke til. Moderniseringa av Kina var Maos ide, han prata om det i mange år, men han fikk det ikke til.

Hvis vi var ensidige, og så bort fra de historiske omstendighetene, kunne vi vurdert Deng opp mot Mao, som han russer'n vurderte Stalin. — Det Mao prata om i 20 år, får Deng til på 2 år. Men, det interessante ved moderniseringa er tross alt metodene.

UTENRIKSHANDEL

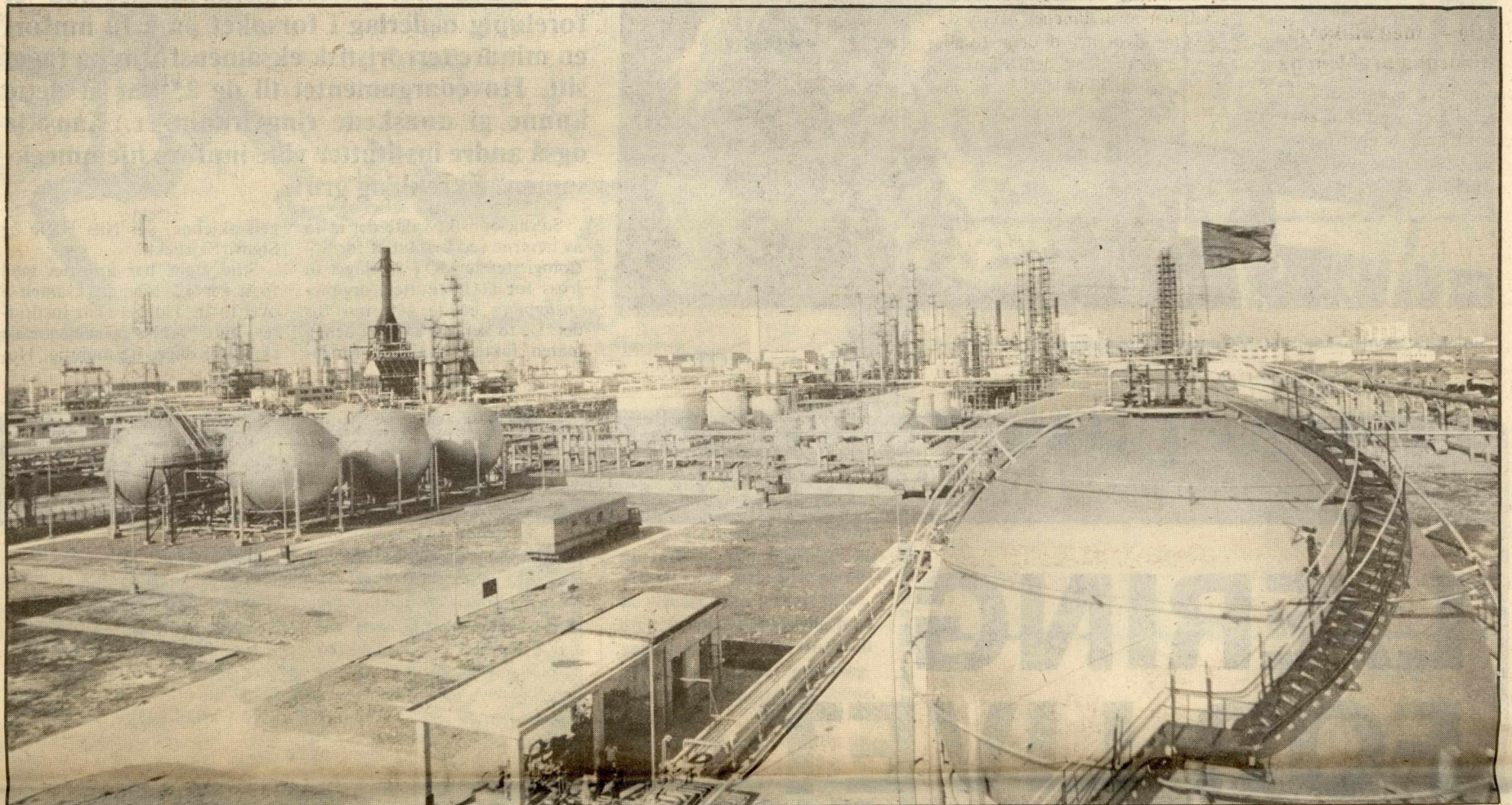
Kinesera gjør nå milliardkontrakter med europeiske og japanske firmaer på sånne ting som: jetfly, atomkraftverk, havneanlegg og jernverk. Vestlige eksperter anslår den samlede kjøpesummen til i alle fall å løpe opp i noen hundre milliarder dollar innen —85.

Kina har tenkt å finansiere utenrikshandelen på tre måter: Ved å øke oljeproduksjonen og selge mer olje, ved å slippe inn imperialister til å profitere direkte på den billige arbeidskrafta i Kina, og ved økte lån.

Det er interessant å se om den kinesiske økonomien klarer å bære den store gjeldsbyrden. Bare fra Japan har Kina hittil sikra seg kreditter for 40 milliarder dollar.

TIDENE SKIFTER

Akkurat som krigsfaren er en forutsetning for det høye tempo-

DENG, PENG OG ZAPPA (linjeskifter)

BREV TIL AVISA

et i moderniseringa, er den også en betingelse for at den lar seg gjennomføre.

Fordi Sovjet i dag helt åpenbart har blitt den store, stygge ulven som også truer Europa militært, har motsetningene mellom Kina og Vesten blitt betraktelig mindre. Sånn var det ikke da Mao levde, derfor kan vi ikke klandre Mao fordi han hadde et annet syn på lánepolitikk fra imperialistiske land. Dessuten fører den økonomiske krisa til at vestmaktene underbyr hverandre i gunstige lånevilkår.

Jeg mener ikke at handelspolitikken er problemfri. Det gjør ikke Kina heller. For en stund siden sa de opp et par gigantavtaler med Japan.

VÆR LITT FLEKSIBEL

Og så har du problemet med at det gamle borgerskapet får igjen smykkene og bankkontoene og

husa sine. «Mobilisere alle positive faktorer i oppbygginga», kaller kineserne det.

I dag anerkjennes det at det fins ei gruppe av gamle borgere. En veit at denne gruppa kan være ei kilde til uro, eller den kan spille en positiv rolle i oppbygginga. Derfor slenger Deng og Hua til dem noen peanøtter.

Stalin måtte gjennomføre noen digre Moskvaprosesser for å sikre Sovjet før andre verdenskrig. Deng klarer seg med noen peanøtter. Vi har intellektuelle som har blitt «arbeiderklassens intellektuelle», tidligere kontrarevolusjonære og dårlige elementer som har blitt en del av folket. Og tidligere vandrere på kapitalismens vei som rehabiliteres i fleng.

Firerbanden brukte hver lille flik av en motsetning til å lage bråk, i dag er en litt mer fleksibel. Så unngår en bråk, og en-

hver kan bidra med det positive han har i seg til oppbygginga.

AVDOGMATISERING

Alt dette her er et resultat av Dengs «Mao var ingen gud»-linje. «Ingen tør å tenke en sjølstendig tanke, ingen tør å si et ord, det går ikke an å ha det sånn». På det siste møtet i KKP, måtte Hua avlegge sjølkritikk fordi han mente alt Mao hadde sagt var rett.

REHABILITERINGER

Siden de ikke har rehabilitert Liu Shao Chi ennå, så la meg snakke om Peng Teh Huai. Han er rehabilitert, og han var nesten like ille. Jeg har ikke noe imot at de rehabiliterer Peng. Jeg tror det vil skape et gunstig politisk klima, dessuten var ikke alle ide-

ene hans helt på jordet. Det er måten han rehabiliteres på jeg har noe imot.

De later som om ingen ting var skjedd, sier ikke noe om omstendighetene som gjorde at han blei kasta ut. De setter opp operaen om «Hai Rui», skrivi av ghostwriteren til Peng Teh, operaen som var det elementet som faktisk utløste kultur-revolusjonen. Og de later som om operaen bare er en historisk opera, enda hele Kina veit at den er et gigantisk angrep på Mao. Sånt er bare tull.

LUSHAN-KONFERANSEN

Peng blei styrt ut i det ytterste mørke på Lushankonferansen i 52. Alle som setter seg inn i hva som skjedde på Lushankonferansen vil se at Mao hadde rett og Peng feil. Mao hadde enda rett da han sa at hvis Peng fikk makta i partiet, så ville Mao dra

Dengs Kina? Petrokjemianlegg i Shanghai. Merk det røde flagget.

ut på landsbygda og starte geriljakrig.

Men måtte Peng styrtes?

Det er viktig å være klar over at det var vanskelige tider, de hadde gjennomført det store spranget litt for raskt, det var uår i jordbruket, de hadde konflikter med USA-imperialismen i Tibet, Taiwan og mot India, og bruddet med Sovjet lå i lufta. Små motsigelser blei store, Mao sier sjøl «hvis begge parter er flinke, så kan motsigelsene mellom oss løses på fredelig vis, hvis ikke...»

Dessuten hadde Peng en del rett. Han ville lage et moderne forsvar. Se på andre verdenskrig. Regulær krigføring fra den velutrusta amerikanske hæren var en av de viktigste faktorene i å beseire Hitler-Tyskland. Et Kina rustet til tenna må være en bra ting.

Spørsmålet om Peng er egentlig for en stor del spørsmålet om kultur-revolusjonen. Nå er de imot at folk skal styrtes ut i det ytterste mørke til enhver tid. I stedet for sånne voldsomme kultur-revolusjoner ønsker de korrigeringsbevegelser a la den i —62. Bra. Men at voldsomme masseomveltninger for alltid vil la seg unngå i framtida, det vil jeg se før jeg tror det. Jeg trur at de ytre omstendighetene enkelte ganger lager seg sånn at Lushankonferansen og kultur-revolusjoner er uunngåelige, uansett enkelte kommunisters subjektive ønsker. «Treet kan ønske å stå i ro, men vinden vil ikke gi seg av den grunn».

Lars.

«Kvinnefrigjøring i vestlig stil er irrelevant, uakseptabelt smakløst og umulig å overføre til vårt land». Denne kraftsalven, hentet fra iransk presse, var rettet til den amerikanske feministen Kate Millet un-

der hennes korstog for å «redde» de iranske kvinnene fra Khomeinis islamske «kjønnsdiktatur». Bak denne påpekningen sto den kvinnelige journalisten Minou Moshiri.

Kvinnens rolle i det islamske

samfunnet kom til å stå i fokus i diskusjonene om det nye Iran — spesielt i Europa og vesten ellers. Framfor alt ble spørsmålet om *sløret* trukket fram.

Vi skal se litt på disse spørsmåla.

En ting først: Når en vurderer tradisjoner og vaner i den 3. verden, må en ta et lite oppgjør med sin egen euro-sjåvinisme. Media-imperialistene kan nemlig kunsten å spille på våre *fordommer*.

Viktig — men allikevel underordna problem nå

Den iranske revolusjonen representerte en svært perspektivrik seier for den 3. verden over imperialismen. Ikke minst som inspirasjonskilde.

Men også økonomisk og strategisk er Iran viktig. Det ville være utenkelig om ikke USA — eller Sovjet — ville gjøre forsøk på å vinne tilbake kontrollen. En måte kan være å utnytte motsetninger og splid. Det har vært antydning at konflikten mellom muslimsk gerilja og «marxistiske» grupper, og kampene mellom kurdere og regjeringshæren nettopp var provosert fram av infiltratorer fra CIA. (1)

Om ikke motsetningene mellom moderne, vest-orienterte kvinner og tradisjonsbundne, islamske kvinner også er provosert fram, er det i hvert fall sikkert at disse konfliktene også reflekterer andre, politiske og sosiale motsetninger i det iranske samfunnet.

Med fare for å bli stempla som mannssjåvinist, vil jeg våge den påstanden at det for øyeblikket er et viktigere problem for Iran å unngå å bli gjenerobret av imperialismen, enn å løse motsigelsene blant kvinnene. Men, i tillegg til at dette er et viktig problem for de iranske kvinnene sjøl, er det viktig å ta det opp fordi sjahens gamle venner gjør bruk av det for å vende folk i verden imot den iranske revolusjonen.

Opphavet til sløret

Sløret (liksom harem) skal ha hatt sitt utspring i forsøket på å forsvare *endogamiet* (at alt giftemål skal foregå innafor slekta eller stammen) og spesielt når ikke kvinnen var naturlig beskyttet i stammens skjød, men hadde tilhold i byene. Endogame ekteskap ble spesielt begunstiget i de rike og ekspansive samfunnene rundt Middelhavet. (2)

Koranens tekster spesifiserer bruken av sitt «slør» til bare å gjelde «Profetens koner», og den *djiiba* som de skal bære «for ærens skyld» er mer en kappe som dekker hodet og skuldrene, enn et slør for ansiktet. (3)

Opprinnelsen til bruk av slør hadde altså enten sosiale eller religiøse årsaker, etter hvert har nok de spesielle årsakene blitt mer endret i retning av diffus tradisjon.

Islams kvinnesyn

«Menn har autoritet over kvinner, fordi Gud har stilt dem høyere ...», heter det i Koranen. Og det er jo klar tale.

Mannens overordning krever lydighet av kvinnene: «Hvis du frykter ulydighet av dem, så advar dem og send dem alene til sengs og slå dem. Hvis de da adlyder deg, så gå ikke lenger.» (4)

ligger i vesten — nemlig i den flerhundreårige *koloniale undertrykkinga*. Det er mot dagens nykolonialisme og ledende imperialistmakter en bør demonstrere.

Samfunnsvitere har hevdet at *islam* ga kvinnen rettigheter allerede for tretten hundre år siden som europeiske kvinner ikke fikk før i det 19. og 20. århundre (5).

Kvinner, slør & Islam

Slik er de klareste partiene i teksten. Og et ikke uvanlig syn i samme ånd går ut på at kvinnekroppen er tabu og at hun til nød kan arbeide utenfor hjemmet om hun ikke viser noe av kroppen som kan vekke begjær.

Men både fortolkningene av teksten og religiøse synspunkter har vist en bemerkelsesverdig evne til å endre seg med nye materielle vilkår. Etter hvert som kvinnene har blitt trukket inn i arbeidslivet, har også fortolkningene av Koranen måttet akseptere nye grenser for hva kvinner kan gjøre.

Kolonialismens rolle

Det er ett viktig faktum som vestlige feminister «glemmer» når de demonstrerer foran de iranske ambassadene med krav om at de iranske kvinnene må hives sløret: Årsaken til at det tradisjonelle og islamske synet på kvinnen knapt har endret seg på flere hundre år, er at kvinnens rolle i samfunnet omtrent har stått stille *fordi* de materielle vilkårene ikke har fått anledning til å utvikle seg. Og grunnen til *dét*

En smule overdrevet kanskje, men det peker helt riktig på at islam var mer avansert enn kristendom og europeisk føydalisme og tidlig kapitalisme i synet på kvinnen, men på grunn av kolonial undertrykking har utviklinga omtrent stått stille i de islamske samfunnene. Europa på sin side utvikla imperialismen og et «avansert» kvinnesyn på bl.a. de islamske koloniene bekostning.

Islam i en annen rolle

Mer enn andre religioner bygger Islam på en enhet mellom samfunnet og religionen. Undertrykking av samfunnet blir dermed også automatisk undertrykking av religionen.

Av den grunn har Islam hele tida stått i opposisjon til kolonialisme og imperialismen. Den har kunnet utgjøre en anti-kolonial *kraft* i særegne tilfelle, som f.eks. i de arabiske nasjonale bevegelsene på 50- og 60-tallet (ledet av Nasser).

Denne rollen spilte Islam igjen under Khomeini i Iran. Det ulmer også flere andre steder i den

islamske verden, f.eks. i Afghanistan. Når en veit at Islam har 750 millioner tilhengere i 70 land og at det alt vesentligste av disse er land i 3. verden — da nytter det ikke å ha et prinsipielt og snobbete syn på religion. Trass i reaksjonært og tilbakeleggende

synet. Men samtidig har kvinnene sett på sløret som symbol for det opprørske og anti-imperialistiske i Islam. De har tatt fram sløret for å demonstrere sin holdning til imperialismen. Dette skjedde i Algerie i krigen mot Frankrike, og det skjedde i

Kruttønna Minou Moshiri skal få siste ordet: «Våre kvinner er fullt og helt i stand til å ta vare på seg sjøl, ellers takk.»

Zapata

Iranske kvinner i «anstendig» påklædning (i følge islam). Det er slik påklædning striden står om i Iran nå — ikke slør som dekker ansiktet.

syn på kvinnen, kan likevel islam komme til å spille en viktig og progressiv rolle i kampen mot imperialismen.

Vil sjøl bestemme over sløret

Sløret har vært sett på som et symbol for det islamske kvinne-

Iran i høst og i vinter.

Sjahen ga sine soldater ordre om å rive sløret av kvinnene på gata. Sløret var orientalsk og gammeldags, sjahens Iran skulle være vestlig og moderne.

De iranske kvinnene har naturlig nok ingen stor tillit til korsfarere for vestens kultur, det negative ved sløret vil aldri Kate Millet kunne fjerne.

NOTER:

- 1) Palestine, No. 4, 1979.
- 2) Holter: «Arabisk statsreligion», Oslo 1976, s. 174.
- 3) Holter, s. 185.
- 4) Sitert etter Holter, s. 173.
- 5) Saleh: «Women in Islam: Their status in religious and traditional culture.» International Journal of Sociology of the Family, 1972/1.

Her finner du årets studentsommerleire:

VESTLANDET

Vandreleir 5. august til 12. august.

Stasjonær leir (trolig Herdla) 5. august til 12. august.

TRØNDELAG

Saltoya II. august til 18. august.

ØSTLANDET

Vandreleir 4. august til 11. august.

Tromøya II. august til 18. august.

(Dette er de endelige og korrekte opplysningene for Østlandet.)

Det vil også bli arrangert studentleir i Nord-Norge.

PRISER

Stasjonær leir: kr.375,-

Vandreleir: kr.480,-

FRIST FOR PÅMELDING TIL VANDRELEIR: 15. juni.

Påmeldingsskjema på side 12 i dette nummeret av HMG

Slør og slør — islamske kvinner fra henholdsvis Afghanistan, Kina, Saudi-Arabia og Jemen.

Lademoen - et boligområde

I tida 14. til 18. mars holdt Nordiske Arkitekthøyskoler et felles møte i Oslo. Fra alle kanter av Norden kom det lærere og studenter for å utveksle erfaringer om fag, undervisning og skoledrift. Hovedtema for møtet var BYFORNYELSE I NORDEN. Hver skole la fram et prosjekt som tok for seg en konkret problemstilling. Et slikt tema kunne være ombygging av bystrøk, bolig eller trafikkplanlegging, detalje eller oversiktsplanlegging i byomgivelser eller brukervedvirkning.

Fra Trondheim har «Hva Må Gjøres» mottatt det prosjektet de deltok med. Oppgaven tar for seg Lademoen, et boligområde i Trondheim, der kommunen planlegger å rive ti hus

med tilsammen 55 leiligheter. Studentene har laget denne oppgava med bakgrunn i en studentbesvarelse i 3 årsklasse, en diplomoppgave og i nært samarbeid med beboerne, representert ved Lademoen og Voldsminne velforening.

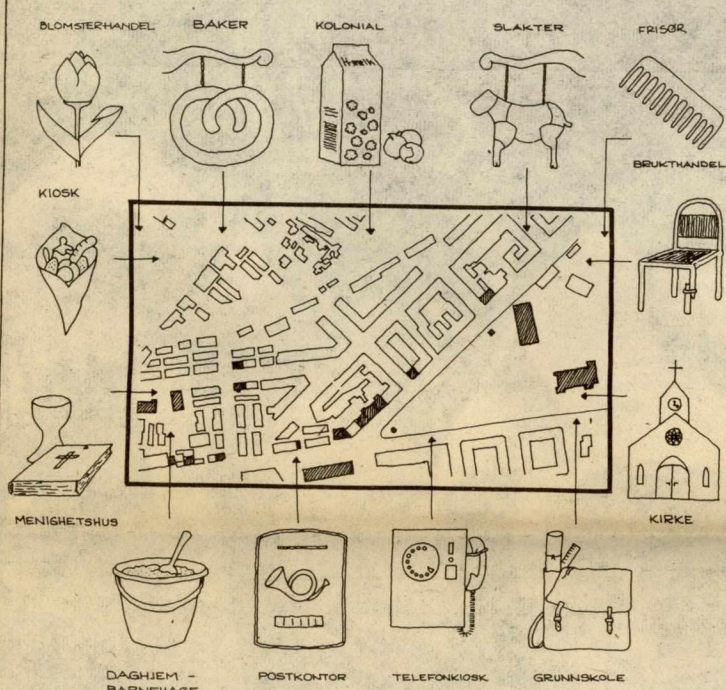
Resultatet har blitt 15 oversiktlige plansjer som vil bli stilt ut i Lademoen, et okkupert trehus på Lademoen, og seinere brukes på stand i sentrum. Studentene har på denne måten stilt sine faglige kunnskaper til rådighet i kampen for bevaring og mot kommunens raseeringspolitikk.

Vi lar plansjene snakke for seg selv!

Service-tilbud i området

LADEMOEN - BOLIGER, NÆR BUTIKKER OG SMÅINDUSTRI. EN BYDEL MED ET GODT TILBUD.

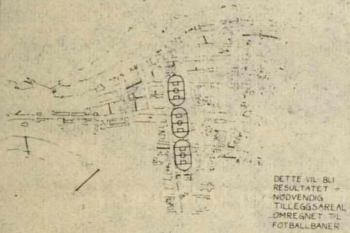

DISSE KVALITETER MÅ IVARETAS OG STYRKES!

Prognoser - parkering

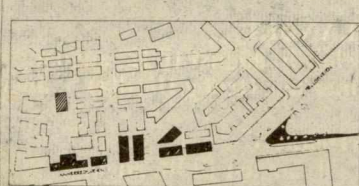
-Tilbudet i midtbyen er i dag 5800 parkeringsplasser.
-Genplan 973 opererer med prognoser som krever totalt 15000 plasser - det vil si nesten en tredobling.
-Hvor har man tenkt å gjøre av 9200-biler i tillegg til dem som allerede i dag setter sitt tydelige preg på bybildet?

-Alle har innsett at dette ikke nytter, men allikevel arbeides det videre med forutsetninger gitt av NVP II

Reguleringsplan

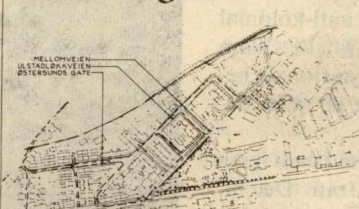
UTARBEIDET AV KOMMUNEN

Hva blir resultatet?
-Trehusrekka mot Innherredsveien med boliger og service tilbud raseres.
-Hvordan blir det å bo i kvartalene innover?
-Parken spises opp - flere store, gamle almetrær hogges
Hvor attraktiv vil parken bli?
-Blant annet får barnehagen lekeplass ut mot E6 er det forsvart?

KOMMUNENS PLANER TAR IKKE HENSYN TIL BEBOERNE I STRØKET - HELLER IKKE SKJØNNHETSMESSIGE HENSYN.

Internt veisystem

Situasjonen i dag:
Stor trafikk i flere gater
Parken isolert fra boligområdet
Parkering både i gater og på fortau hindrer barn i lek, fotgjengere og syklist
Tiltak: Mellomveien, Ustadlekkveien og Åsteråsveien stenges for gjennomgangstrafikk. Kollektivtrafikk kjører som før. Parkeringsplasser tverr-stilles.
Resultat: Mindre fart på trafikken. Nye lekeområder. Bedre forhold for fotgjengere, syklist og kollektivtrafikk.

Beskrivelse av området

BYGNINGENE
Området består av to typer hus:
Trehus oppført mellom 1800-1900
Murus oppført mellom 1900-1920

Teknisk standard er varierende, men bærekonstruksjoner og murer er stort sett bra.
Sanitær standard er dårlig (mange felles WC, utedo etc.)

Utnyttelsesgraden er høy: U-bolig-0,673 - U-golv-0,504
78% av golvareal er boligareal. Nesten all utebygget areal er trafikkareal, resten gårdsrom.
Inneholder 867 leiligheter.
1,8 pers. pr. leilighet og 28,19 m² boligflate pr. pers.

EIENDOMSFORHOLD
De fleste gårdene eies av kommunen eller storeiere som ikke bor i området. Vedligeholdet blir derfor dårligere, fordi den personlige interessen for gården uteblir.

BEBOERE
Skjev aldersfordeling
Skjev sosial sammensetning.
Bla pga at kommunen benytter sine eiendommer til boliger for folk med sosiale vansker.

Boligrehabilitering

MÅLSETTING:
1. REHABILITERING PÅ BEBOERNES PREMISER, INNENFOR DERES ØKONOMI
2. GRADVIS UTBEDRING SLIK AT MIDLERTIDIG FLYTTING UNNGÅS - UTBEDRINGSTILTAK: Sammenslåing av leiligheter - oppussing
Varme- og lydisolering
3. BEVARING AV BYGNINGENS STIL, DETALJRIKDOM OG MÅLESTOKK
4. BEDRING AV MILJØET I UTEROMMENE
Tiltak:
Generell oppussing - bevisst forvæsetting
Skjerming mot lokaltrafikken
Beplantning, møblering, utsetting av lekeapparat
5. FREMME EN ALLSIDIG BEFOLKNINGSSAMMENSETNING, BÅDE ALDERSMESSIG OG SOSIALT

HVA MÅ GJØRES

BOKS 2072, GRUNERLOKKA, OSLO 5